

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

Listopad/Oktobar 1987. Broj **10** (85)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Biranje misijskih pastoralnih vijeća

Za prenošenje poruke spasenja odgovorni su svi članovi Crkve

Sredinom studenoga ove godine održavaju se u nekim njemačkim biskupijama izbori za župna vijeća. Odlukom pojedinih njemačkih biskupa (Mainz, Limburg, npr.) tom prigodom će se izabrati, po prvi put, i župna vijeća inozemnih katoličkih zajednica, odnosno misija. U ponekim biskupijama ta misijska vijeća već postoje i uspješno djeluju, a u dogledno vrijeme ona će se vjerojatno morati izabrati u svim misijskim zajednicama u kojima ih do sada, zbog specifičnih razloga i okolnosti, nije bilo.

Župna vijeća postoje, na određen način, već od davnih vremena. Starijima su poznati crkveni odbori, odbornici, „prakaraturi“, kako ih se negdje zove, koji su, zajedno sa župnikom, vodili brigu, prvenstveno materijalno-gospodarsku, o svojoj župi. U mnogim misijama postoje misijski suradnici i aktivisti, ali

U ovom broju

- Poruka hrvatskih biskupa str. 2-5
- Don Mihovil Pavlinović str. 6
- Crkvi je potreban podmladak str. 7
- Zlatomisnici kod Pape str. 8
- Kupujem boce, krpe... str. 9
- Iz naših misija str. 10-18
- Razgovor s povodom str. 18
- Od Frankfurta do Pariza str. 19
- Asyl und Frieden S. 20

Crkva budućnosti jest ona u kojoj će svaki njezin član, mladi i stari, žensko i muško, svjesno vjernički živjeti i hrabro svjedočiti Evanđelje.

Poruka hrvatskih biskupa

Nikad se Domovina ne napušta bez tuge!

Iako se Iseljenički dan u Crkvi u Hrvata slavi tek u nedjelju između Božića i Nove godine, tj. 27. prosinca, donosimo već sa-

da čitavu poslanicu naših biskupa napisanu za taj dan, jer bi svaki dan trebao u određenom smislu biti iseljenički dan.

Marijini blagdani okupljaju, poput magneta, silno mnoštvo Kristovih sljedbenika. Na slici: mladež na Misi Gospina uznesenja u Sinju.

to nisu župna pastoralna vijeće u pravom smislu riječi.

Učenje II. vatikanskog sabora da „vjernici i svećenici, laici i klerici zajednički tvore Crkvu“, dalo je podstreku da se u župnim zajednicama, tim „malim Crkvama“, izaberu vijeća, sastavljena od predstavnika Božjeg naroda, koji će pomoći njihovu uspješnijem djelovanju, tj. proživljenijem i sveobuhvatnijem vjerničkom životu zajedničkim razmišljanjem, odlučivanjem i akcijom.

Saborski dekret o apostolatu laika (br. 26) preporučio je, a dijelom i naredio, osnivanje župnih vijeća i iznio njihovu zadaću riječima: „Ukoliko je moguće, neka u dijecezama postoje vijeća koja će uz suradnju klerika i redovnika s laicima pomagati apostolske pothvate Crkve, bilo u navještanju evanđelja i posvećivanju, bilo na karitativnom, socijalnom ili drugim područjima. Ova bi vijeća trebala, ako je moguće, postojati na **župnom**, međužupnom, međubiskupijskom, nacionalnom i međunarodnom planu.“ Tu želju Sabora pretočilo je Opće pravo Katoličke Crkve u zakon (v. kanon 536 i 537).

Dobro je poznato da katolici drugoga materinskog jezika imaju pravo birati kandidate u župna vijeća župe domaćina na čijem se području nalaze. Tim su se pravom mnogi naši ljudi i poslužili. No, o tome sada nije govor. Nama su pred očima misijska pastoralna vijeća koja ima pravo birati svaki inozemni katolik dotične misije koji je na dan biranja navršio 16 godina života.

Odavno znamo da jedna misija nije samo područje koje se proteže i na više dekanata niti župni i socijalni ured, crkva, prostorije. Misija, pa to su prije svega inozemni vjernici sa svojim svećenicom i svojim nadama, radostima i mukama, sa svojom vjerom i ljubavlju. U misijama se mnogo toga događa, ali nikada ništa samo od sebe, po sebi. Uvijek je u radu misija na djelu puno čimbenika. Jedan od njih, i to vrlo važan, mora po želji Crkve biti i misijsko vijeće čija se zadaća može ovako opisati:

a) vijeće je, zajedno s dušobrižnicima i pastoralnim suradnicima, odgovorno za život i rast u vjeri cijele misije. Danas je aktivno i uspješno dušobrižništvo nezamislivo bez tog vijeća;

Cijela je poslanica protkana vrlo lijepim razmišljanjima o Mariji (u Marijanskoj smo godini), o velikim ovogodišnjim marijanskim proslavama u domovini; o Mariji Majci selilaca i Čuvarici vjerske i narodne baštine. Uvjereni smo da će naši čitatelji s radošću prihvatiti ovu riječ svojih hrvatskih natpastira.

Draga braćo i sestre!

Ovaj Iseljenički dan slavimo u jeku Marijine godine koju je papa Ivan Pavao II. proglasio da traje od Duhova 1987. do Uznesenja Marijina 1988. Sveti Otac već od svoje prve enciklike „Otkupitelj čovjeka“ upozoruje da se približava godina 2000. kojom označujemo drugo tisućljeće od Isusova rođenja i početak trećeg kršćanskog tisućljeća. Papa smatra da se moramo ozbiljno zamisliti nad tim povijesnim trenutkom. Kad je 1. siječnja ove godine najavio Marijinu godinu, zaželio je da je vjernici zauzeto proslave u svim mjesnim Crkvama, u svakom narodu. Stoga smo i mi hrvatski biskupi već nešto poduzeli za ostvarenje tih poticaja u našim domovinskim biskupijama, a sada se obraćamo istim poticajem i vama hrvatskim katolicima u inozemstvu, kako iseljenicima tako i radnicima na privremenom radu.

b) vijeće se ima truditi oko ozbiljnog vođenja računa o svim poticajima i potrebama članova misije nastojeći ih provesti u djelo, ako je to ikako moguće;

c) vijeće ima za cilj hrabriti i jačati u vjeri i kršćanskom moralu sve pripadnike svoje misije.

Pozivi na izbore postaju sve učestaliji i aktualniji. Svoje sugrađane pozivaju čak i predsjednici država da se u svakom slučaju posluže svojim pravom glasa. To traži i Crkva, budući da joj je jako stalo do toga da je vjernici smatraju svojom i da, zahvaljujući demokratskom načinu biranja, u crkvena, misijska vijeća uđu najaktivniji i najdinamičniji članovi misija koji će s Božjom milošću pripomoći da misije postanu još življe vjerničke zajednice koje su u stanju dati zadovoljavajući odgovor na sve zahtjeve Evanđelja i na sva teška pitanja ljudi naših dana.

Da li će Crkva i sutra biti živa, prava, Isusova, ovisi o svakom vjerniku-pojedincu, ali i o vijeću koje se izabere. Zato, svi na izbore, da sveta vjernička baština bude proživljavana i prenesena i na nadolazeće naraštaje. *Ignacije Vugdelija*

Važno je da vi izvan domovine, a također i vjernici u domovini, imate pred očima da Marija nije samo ona koja prati Crkvu na njezinu putovanju kroz povijest prema vječnosti, nego da je ona – koja je zajedno sa Sinom i Zaručnikom i sama morala seliti iz domovine – pratila i neprekidno prati i naš selilački narod na svim njegovim putovima seljenja, bježanja i odlazanja u samoj domovini i po svemu svijetu. Doista na svim tim našim putovima prati nas Blažena Djevica osobito svojim zavjetnim slikama što ih častimo u tolikim svetišima diljem domovine, nosimo širom svijeta, ulazeći tako u velika Marijina svetišta drugih naroda. Ta sudbinska povezanost Majke Marije s našim selidbama ove je godine osobito označena velikim proslavama 300. obljetnice preseljenja katoličkog hrvatskog puka iz Rame u Sinj sa slikom Majke od Milosti koju danas štujemo kao čudotvornu Gospu Sinjsku.

Hrvatska marijanska geografija

Velika slavlja te tristote obeljenice u Sinju na Veliku a u Rami na Malu Gospu još su jednom pokazala koliko su Crkvi u našem hrvatskom narodu važna i dragocjena starodrevna Gospina svetišta. Zanimljivo je da Sveti Otac u enciklici „Otkupiteljeva Majka” ističe kako su Marijina svetišta žarišta duhovne snage i kako se zapravo može govoriti o posebnoj „geografiji vjere i marijanske pobožnosti koja obuhvaća sva ta mjesta naročito hodočašćenja naroda

Božjega”? I novi Zakonik crkvenoga prava dao je svetišlima posebno pravno određenje potvrđujući njihovu važnost u crkvenom životu dotičnih pokrajina. Papa Ivan Pavao II. ne samo u spomenutoj enciklici nego i u više svojih govora upozoruje da Marijina svetišta svjedoče materinsku prisutnost Djevice u životu Crkve te su sastavni dio duhovne i kulturne baštine tih naroda, upravo povlaštena mjesta gdje vjernici, željni učvrstiti svoju vjeru, traže susret s Bogom i Majkom Gospodinovom. Stoga on ističe da ta mjesta trebaju izvršiti značajnu ulogu u ostvarenju programa Marijine godine.³⁾

Kad sâm Papa tako ističe Marijansku geografiju širom svijeta, kako da se mi hrvatski katolici ne sjetimo svoje Marijanske geografije, niza Majčinih svetišta koja označuju našu domovinu. To su: Marija Bistrica, Trški Vrh kod Krapine, Lohor kod Zlatara, Molve na Dravi, Voćin u Papuku, Aljmaš kod Osijeka, Tekije kod Petrovaradinske tvrđave, Gospa od Brze Pomoći u Slavanskom Brodu, Gospin Bunarić kod Subotice, Beogradska Gospa, Letnica na Kosovu, kvarnerski i istarski Trsat, Krasno u Velebitu, goransko Gerovo, Gospa od Zečeva kod kraljevskog Nina, Zvonimirova Biskupija kod Knina, Gospa od Otoka u Solinu, hrvatski Lurd u Vepricu, Orebić na Pelješcu, Gospa od Škrpjela u Boki Kotorskoj, hercegovačka Kraljica Mira u Hrasnom i Gospa na Širokom Brijegu, starodrevno Olovo, Kondjilo i

sarajevska Gospa od Stupa u Bosni te jubilarni Sinj i Rama-Šćit. Trebalo bi pribrojiti još mnoga krajevna Marijina svetišta koja odzvanjaju u vašim selilačkim srcima zvucima zavičajnog djetinjstva. Tako se treba sjetiti da je prošle 1986. godine proslavljeno doseljenje Hrvata Bunjevaca u bačke ravni. Oni su u svoju novu domovinu došli s likom Majke Božje Gradovrške koju su ponijeli sa sobom kao svoju najveću svetinju.

Izvan domovine hrvatski vjernici najviše časte likove Majke Božje Bistričke i Gospe Sinjske, osobito uz svečane proslave blagdana Velike Gospe. Prave crkve u čast Majke Božje Bistričke podignute su u Buenos Airesu u Argentini, Lackawanni u Sjedinjenim Američkim Državama i u Calgaryju u Kanadi. Drugdje nalazimo brojne kipove Majke Božje Bistričke i osobito slike Gospe Sinjske. Novosagrađena hrvatska crkva u Sydneyju u Australiji diči se likom i naslovom Gospe velikog hrvatskog zavjeta. U Essenu u Saveznoj Republici Njemačkoj blista dragocjenim skupom Dulčićevih umjetnina jedina naša hrvatska Marijina crkva u Zapadnoj Evropi. Hrvatski vjernici rado se okupljaju također u nacionalnim marijanskim svetišlima zemalja u kojima žive i rade kako u prekomorskim tako i u zapadno-evropskim državama. U susjednim zemljama – Rumunjskoj, Mađarskoj, Austriji, Čehoslovačkoj i Južnoj Italiji – Hrvati također hodočaste u tamošnja marijanska svetišta.

Majka selilačkog naroda

Kad je na Malu Gospu ove godine lik Sinjske Gospe ponovno zasjao u Ramskoj kotlini, na obali umjetnog jezera u Šćitu, mladi su ga pozdravili recitalom u kome su rekli i ovo:

*Ti dušo naših ramskih, hrvatskih i svih
majki boljega svijeta, tvoja su djeca
raspršena svuda po svijetu:*

*Sanjaju svoju majku, svoj kraj, svoj jezik
i svoj narod!*

Tada je prvi biskup Crkve u Hrvata kardinal Franjo Kuharić pred mnoštvom naroda iz svih krajeva domovine ovako propovijedao:

„Kada su oci franjevci s dijelom naroda Hrvata katolika iz ovih prostora krenuli na Zapad u Cetinsku krajinu, možemo se uživjeti s kakvim su to osjećajem činili: tjeskoba, neizvjesnost. Znali su da idu na Zapad i da će imati ipak nešto vi-

Gdje god se pojavi slika Ramsko-sinjske Gospe, odmah je tu i veliko mnoštvo pobožnih vjernika

še slobode da ispovijedaju svoju vjeru i nešto više mogućnosti da sačuvaju svoj nacionalni identitet. Ali znali su također da će imati škrtiju zemlju jer će to biti krš Zagore. Ostavljajući plodnu zemlju Rame, sigurno su se teško dijelili od prostora blagoslovljene rodne grude u koju su urasli svojim rođenjem, svojim životom, svojim nadama. Nisu ni slutili da će svanuti dan kada će se taj dragi lik Majke od Milosti opet vratiti, makar na kratko vrijeme, u tu svetu ramsku zemlju i da će okupiti oko sebe toliko mnoštvo vjernoga naroda, koje će pjevati njoj u čast radosnu pjesmu, koje će je pozdraviti kao Majku i koje će njoj povjeriti svoj život, svoju sadašnjost, svoju budućnost, svu svoju sudbinu. Danas se taj dan događa. Oni koji su živjeli onaj tjeskobni i teški trenutak, nisu predvidjeli ovo današnje slavlje, a ono se ipak dogodilo i događa se kao znak da nešto živi, da nešto ne prolazi, da nešto kroz sve tjeskobe i potrebe povijesti nadživljuje u srcima ljudi. To je vjera naša, to je nada naša, to je ljubav!"

Na prvom pak slavlju u iste tristote obljetnice narodnoga i Gospina preseljenja na Veliku Gospu u Sinju kardinal je rekao: „Krenuli su prije 300 godina da bi se konačno nastanili u ovoj Cetinskoj krajini, da bi konačno Majka od Milosti ovdje uspostavila svoje milosno svetište, da bi tu primala molitvu, jadanje, vapaje i zahvaljivanje svoje djece roda hrvatskoga. Pokoljenja kroz tristo godina iz ove Cetinske krajine, iz svih dijelova južne Hrvatske, dolazila su pred ovaj lik kao malo zamišljene i malo tužne Majke, jer je to Majka usred naroda teške povijesti.

Zaista, kad bismo mogli sažeti svu našu povijest koja se događala na ovom tlu naše lijepe domovine, koliko toga mogli bismo zapisati tužnoga, žalasnoga, tjeskobnoga! Taj bijeg, polazak iz Rame bio je polazak u tjeskobi, u žalosti. Koliku su žalost nosili u srcu svi oni koji su, braneći svoju domovinu, odlazili u razna ropstva, u razna izbjeglištva i u razna iseljavanja. U najnovije vrijeme koliki su odlazili tražeći kruha izvan domovine. Zar mislite da su ti naši jednostovni mladići i djevojke, nikli na ovom tlu, ti naši očevi i majke obitelji odlazili u tuđinu s radošću u srcu? Stisla im se duša od tuge zbog neizvjesnosti. Nikada se bez žalosti ne napušta rodni dom! Nikada se bez tuge ne napušta domovi-

na! Naša je povijest puna tog bjegstva i seljenja i umiranja na raznim bojištima tijekom stoljeća da bismo obranili to malo svoga blagoslovljenoga tla, to malo svoga života, svoje vjere, svoje budućnosti, svoje slobode. Sve je to iz pokoljenja u pokoljenje, kroz stoljeća bilo protkano tjeskobom. U svojoj otkupiteljskoj ljubavi Krist Raspeti nam dariva Majku. To treba shvatiti srcem. Mislim da je baš ovaj ispačeni narod kroz stoljeća naučio sa srcem razumijevati Utočište svih žalosnih, svih progonjenih, svih patnika i jadnika. Zato se u svim svetištima, prosutim diljem svih krajeva naše lijepe domovine, okupa oko Majke."

Taj naš selilački i marijanski narod lako razumije i srcem prihvaća ono što Drugi vatikanski sabor govori o Crkvi putnici sličnoj starozavjetnom Izraelu na putu kroz pustinju. Božji narod putuje tako kao veliki hodočasnik kroz prostor i vrijeme, a Marija, „blažena koja povjerova", prati ga i pomaže mu na tom putu. Svi vjernici svih naraštaja i svih naroda koji prihvatiše Krista Spasitelja štuju Majku Mariju i u njezinoj vjeri traže potporu za svoju vjeru. Tako Marijina vjera na osobit način postaje vjerom putničkog i selilačkog Božjeg naroda. U njezinoj vjeri Crkva nastoji okupiti čitavo čovječanstvo u jedno tijelo kojemu je Krist Glava i kojega povezuje njegov Duh.⁴⁾

Čuvarica vjerske i narodne baštine

Vjernici Hrvati u jedinstvu sveopće Kristove Crkve u domovini i u svijetu uvijek, a naročito u ovoj Marijinoj godini, u njezinoj vjeri traže potporu za svoju vjeru. Gdje god nas Marija okuplja, ona nas vodu Sinu privodi da se njegovim Tijelom nahranimo i njegovom Krvlju napojimo. U enciklici „Otkupiteljeva Majka" Papa ističe duboku vezu između pobožnosti prema Blaženoj Djevici i slavljenja Euharistije. Tako je uvijek bilo na kršćanskom Zapadu, također na kršćanskom Istoku gdje su sva euharistijska bogoslužja prožeta pjesmama slave Marijine.⁵⁾ I naše najveće marijansko hodočašće u hrvatskoj katoličkoj povijesti, 9. rujna 1984. godine u Mariji Bistrici, bilo je najveće hrvatsko euharistijsko slavlje, najveća Misa hrvatske povijesti.

Kad se naši ljudi, osobito izvan domovine, okupljaju oko Marije i Euharistije, oni ne samo da Boga slave nego i svo-

Naše djevojke, a na to smo posebno ponosni, vole Gospu. U njoj vide puninu vjere i ženstvenosti, u njoj se dive njezinu majčinstvu i djevičanstvu.

je zajedništvo razvijaju. Majka selilaca svuda po svijetu za svoje selioce čuva kutak domovine. U tim se susretima oni jačaju i hrabre u cijeloj svojoj čovječnosti, u cjelini svoga vjerničkoga, kulturnoga i narodnoga bića. Kad slušaju propovijed na hrvatskom jeziku, kad tim jezikom pjevaju Mariji, Kristu i svim svojim svetinjama, u njima zvoni materinska riječ da bi odzvonila i sačuvala se u njihovoj djeci. Kad im govori biskup koji dođe iz domovine, oni znaju da ih domovina ne zaboravlja te da ni oni nju ne smiju zaboraviti. Kad su zajedno na bogoslužju, priredbama i susretima oko Majke Marije, oni se također liječe od trauma, duševnih muka što ih donosi život u tuđini. Dolaze proslaviti Mariju a Marija uzdiže njih, utvrđuje ih u domovinskoj ljubavi, blagoslivlja njihov odmor i plemenitu zabavu.

Zaključak

I ove godine Iseljenički dan slavimo u ozračju Božića na blagdan Svete Obitelji. Ta Obitelj – Isus, Marija i Josip – prviput putovala je bježeći iz domovine u tuđinu. Ali se sačuvala i vratila u zavičaj da ondje izvrši svoje povijesno-spašenijsko poslanje. Po zagovoru Kraljice Hrvata svi mi želimo da naši sunarodnjaci i suvjernici na svojim putovima izvan domovine sačuvaju sebe i svoje potomstvo, steknu iskustvo i poprave svoje imovno stanje te se vrate da

obogate domovinu i našu Crkvu, da svaki odlazak urodi povratkom kao što je ove godine Gospa Sinjska svojim povratkom obradovala stari zavičaj u Ramskoj kotlini.

Da božićna radost ispuni sve naše hrvatske kršćanske domove u domovini i diljem svijeta, žele uz pozdrave i natpasterski blagoslov. **Hrvatski Biskupi**

Bilješke

- ¹⁾ Usp. Smjernice i prijedlozi za Marijinu godinu, 73, Kongregacije za bogoštovlje.
- ²⁾ Usp. Redemptoris Mater, 28, pape Ivana Pavla II.
- ³⁾ Usp. Smjernice...77.
- ⁴⁾ Usp. Lumen Gentium, 13, Redemptoris Mater, 25, 27, 28.
- ⁵⁾ Usp. Redemptoris Mater, 54.

Apel na Biskupsku konferenciju Jugoslavije

Na ovogodišnje duhovne vježbe u Wiesbaden-Naurodu, od 5.-8.10., sa-
brao se izrazito velik broj svećenika iz cijele Europe. Ljudi uviđaju da treba odahnuti i prikupiti nove duhovne energije za daljni put i rad. Voditelj je bio franjevac – trećoredac, prof. na Teološkoj školi u Rijeci. Poslije ohrabrujućih nagovora rekao je svećenicima-misionarima da se oni troše na poseban način za svoj narod i Crkvu i da će se uskoro početi pisati doktorske dizertacije o tome trošenju.

Poslije predviđenog programa u večernjim satima raspravljalo se o pastoralnim i o akutnim problemima iz inozemne pastve. Budući da se upravo u to

vrijeme održavao u Frankfurtu „sajam knjige“ dr. J. Turčinović, direktor „Kršćanske sadašnjosti“, iznio je probleme, posebno financijske svoje, i mnogih izdavačkih kuća u domovini.

Hrvatski misionari na čelu s biskupom msgr. Josipom Arnerićem i msgr. Vladimirom Stankovićem, ravnateljem za inozemnu pastvu, izrazili su zabrinutost zbog oduzimanja putnika hrvatskim svećenicima. 114 hrvatskih svećenika iz Europe uputilo je apel na Biskupsku konferenciju, na ovogodišnje jesensko zasjedanje, koje se održaje u Splitu, radi oduzimanja putnika, da biskupi to ozbiljno razmotre i o tom razmisle!
BD

Kako je govorio Isus?

Hrvatski misionar iz Berna fra Šimun-Šito Čorić (r. 1949.), obogatio je svoju razgranatu književno-umjetničku djelatnost najnovijim djelcem „Tako (ni) je govorio Isus“, koje je ljetos tiskala zagrebačka naklada Liber. Ova otanja knjižica sastoji se uglavnom od poznatih evanđeoskih poruka primijenjenih na naše doba. Fra Šitin Isus je tu među nama, danas i ovdje, kod kuće i u inozemstvu, zabrinut ali dostojanstven, uvijek konačni pobjednik nad zlom, zlobom i neukusom. U korak s Isusom, misionar se trsi za sebe i svoje bližnje da ne ostanu „niski pod zvjezdama“. Jer sve što se uzdiže bliži se Ocu nebes-

kome, a sve što gmiže po tlu plijen je grijeha i pakla.

Evanđelje je Poruka, koju fra Šito želi pretvoriti u svakodnevni život. U njegovu pristupu franjevački ideali blaženstva spajaju se s gotovo „hipijevskim“ težnjama za apsolutnom slobodom. Ideal Kritove poruke se neizbježno sukobljava s povijesnom stvarnošću našega trenutka, kod kuće i u svijetu. Nekima će ovo štivo djelovati izazovno pa i na granici dopuštenoga. To je samo razlog više da se čita i meditira, osobito među mlađima, kojima je ovo djelo u prvom redu i namijenjeno. Naručuje se u Naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu/M. Cijena: 10,- DM.

Naslovna stranica fra Šitine knjige „Tako (ni) je govorio Isus“.

Misionar iz Afrike u stuttgartskoj misiji

Hrvatski misionar iz Zaira (Afrika) fra Ante Vukušić posjetio je sredinom rujna Hrvatsku kat. misiju Stuttgart. U tjedana dana, koliko je boravio u misiji, susretao se s hrvatskim vjeroučenicima i odraslim vjernicima, a 20. rujna o.g. predvodio je tri euharistijska slavlja preko kojih je govorio o životu i radu misionara u toj afričkoj zemlji. Za potrebe svoje afričke misije sakupio je 10.500,- DM. Više vjeroučenika opisalo je svoj susret s misionarom. Evo nekih opisa.

Afrikanci se puno muče da bi preživjeli

Jedne subote u devetom mjesecu došao je jedan misionar iz Afrike. Imali smo priliku da vidimo jedan film, kako ljudi u Africi žive, kako se muče i rade.

Uz pomoć misija i ljudi u Evropi, oni su sagradili 11 crkava, 7 osnovnih škola. Jedna od tih 11 crkava zove se crkva svetog Franje. Djeca su morala puno ići na vjeronauk. Ali oni su išli redovito na vjeronauk. Stari i mladi su se mučili i gradili crkve sa ciglom i s krovom od gliba. Prije su imali crkve od blata i s krovom od trave. Neke su kuće pokrивene bambusom. Oko njihovih misija ima i stabala, koja mogu narasti do 50 metara. To drveće nije za gradnju kuća, već samo za ložiti. Afrički narod kad je najumorniji ima vremena za ples i veselje. Misionar nam je još pokazao banane i kavu. Oni beru banane još kad su zelene i onda ih ostave 2-3 dana u kući da

požute da ih mogu jesti. Tako se narod u Africi muči da može živjeti.

Milenka Bandur, 7 razred

Kad bismo se odrekli bombona!

Došli smo mi djeca kao i svake subote na vjeronauk u našu misiju. Dočekao nas je jedan novi svećenik, a to je bio naš hrvatski misionar iz Zaira. Prikazao nam je slike o narodu koji živi u Zairu. Sada upravo grade novu crkvu za koju treba puno pomoći. Svi rade skupa s našim misionarima. Rekao nam je misionar: svaki najmanji dar koji dobiju od nas iz Stuttgarta je veliko veselje za taj narod. Razmišljao sam: kad bismo se mi hrvatska djeca odrekli bombona, bila bi to velika pomoć narodu u Zairu.

Tomislav Sladojević, VI razred, Stuttgart

Don Mihovil Pavlinović *(Uz stotu obljetnicu smrti)*

Dalmacija, kolijevka hrvatske države i Crkve u Hrvata, proživljavala je nakon smrti posljednjega hrvatskog vladara narodne krvi vrlo teška vremena. Tuđinske vlasti koje su njom gospodarile – mađarska, mletačka, turska, francuska, austrijska – nemilosrdno su je pljačkale. Osim toga, svim silama su nastojale, dovodeći svoje ljude i namješajući ih na upravna mjesta te na mnogo drugih načina, izbrisati hrvatsko ime, jezik i identitet većinskog stanovništva te kamenite ali lijepe zemlje. Plan da se od hrvatskog naroda u Dalmaciji stvori neki zasebni, „dalmatinski” narod, kao posebna nacija, došao je najviše na vidjelo u drugoj polovici prošloga stoljeća pojavom tzv. autonomasha, „zasebnjaka”.

Prisjetimo se.

Kad je Dalmacija poslije propasti Venecije ili Mlečića (1797.), koja je njom stoljećima vladala, sve od vremena kad joj ju je prodao ugarsko-hrvatski kralj Ladislav Napuljac (1409.), tražila sjedinjenje s užom Hrvatskom, Austrija je odijelila Dalmaciju (i Istru!) od drugih hrvatskih zemalja, što je značilo da se Dalmacijom upravlja izravno iz Beča. Za vrijeme napoleonskih ratova Dalmacija potpada pod francusku upravu, a iza kako je Napoleonov vojni pohod na Rusiju propao, opet potpada pod Austriju i ostaje tako sve do svršetka Prvog svjetskog rata.

Početkom 19. stoljeća počinju se po cijeloj Evropi buditi i konstituirati nacije. U Hrvatskoj raste i jača Ilirski pokret koji će se 1842. godine prozvati Hrvatskim narodnim preporodom. Ideje toga pokreta-preporoda, a među njima je i sjedinjenje Dalmacije s hrvatskim središtem koje se već prije preselilo u Gornju Hrvatsku, u Zagreb, zapljuskuju i jadranske žale. No, carska Austrija odugovlači s aktom pripojenja, iako je većina dalmatinskog stanovništva bila za to.

Godine 1860. bečki car uspostavlja, umjesto federacije, zajednički, središnji parlament u Beču za sve poslove u državi, a umjesto pripojenja Dalmacije užoj Hrvatskoj, stvoren je poseban Sabor za Dalmaciju. U to se vrijeme u Dalmaciji javljaju dvije političke struje: oblikuje se **narodna stranka**, predstavnica cijeloga naroda (oko 400.000 stanovništva) i **autonomaška stranka** (oko 15.000 sta-

novništva). Narodna se stranka bori za sjedinjenje s Hrvatskom, a autonomaši su grčevito protiv toga. Narodnjaci nastoje uvesti u upravu i školstvo hrvatski jezik, a autonomaši čuvaju svoje talijanske privilegije (govorili su da se na hrvatskom ne mogu pisati zakoni, odredbe i propisi!). Za narodnjake su Hrvati i dio dalmatinskih Srba, dok au-

Mihovil Pavlinović

tonomasha podržavaju dalmatinski Talijani, potalijančeni Hrvati i Srbi te upravni kadar. Narodnjaci se bore za hrvatska narodna prava (odatle im i ime!), a autonomaši brane svoje vladajuće pozicije. Narodnu stranku vodi **don Mihovil Pavlinović**, a autonomašku **Antun Bajamonti**. Dolazi do velikih sukoba, prvenstveno izbornopolitičkih, između ovih dviju stranaka, između ovih dvaju potpuno oprečnih viđenja Dalmacije. Uz autonomasha je, na početku, većina općina, izuzevši Dubrovnik, Kotor i još neke, a uz narodnjake – narod. Narodnjake podupiru i dalmatinski franjevci. A. K. Matas, splitski franjevac, odgovora na Bajamontijev govor protiv sjedinjenja brošurou „Šilo za ognjilo”, u kojoj stoji: „Mi se ponosimo da smo narod Hrvacki imenom, jezikom, krvi i običajem, da nas ima prišli 400.000, da vam nismo robovi već sugrađani...” Pomoć narodnjacima dolazi i iz Sjeverne Hrvatske, posebice od biskupa J. Strossmayera koji godine

1860. reče: „... i neka pita svakoga koga od ovih 400.000 ljudi sretne, tko si i kojim jezikom govoriš. I dobit će odgovor: Ja sam Hrvat i hrvatski govorim.” Čitaonice i listovi, narodnjački dakako, od neprocjenjive su vrijednosti u narodnjačkoj borbi. Općine polako postaju narodnjačke. Na poslijetku „pada” i splitska, ta kula dalmatinskog autonomasha (1882.). Na izborima za Dalmatinski sabor 1870. godine pobjeđuju narodnjaci, pa autonomna uprava Dalmacije dolazi u hrvatske ruke. Autonomaši gube i... nestaju. Poneki je, pod drugim imenom, nastavio živjeti i do dana današnjega. Može se reći, veli Grga Novak, da je pobjeda narodnjaka 1870. godine bila kulminacija narodnog preporoda u Dalmaciji. Ciljevi narodnog preporoda bili su tada uglavnom postignuti. Sve važnije pozicije bile su čvrsto u narodnim rukama.

Duša tog narodnog gibanja i preporoda u Dalmaciji bio je svećenik **don Mihovil Pavlinović**. Rođen je u Podgori kraj Makarske 28. siječnja 1831. godine od roditelja težaka. Osnovnu je školu završio u Makarskoj, a gimnaziju, kao sjemeništara, u Splitu. Splitski su sjemeništarci u Pavlinovićevo vrijeme osnovali regimentu „Ne boj se”. Izdavali su i đачke novine u kojima je do izražaja dolazila njihova narodna borbenost. Bogoslovlju je završio u Zadru. Kolega mu je bio pjesnik **Luka Botić**. Za svećenika je zaređen 1854. godine. Od tada pa do 1870. službuje kao župnik u rodnoj Podgori. Od 1861. godine i dalje bio je više puta biran za narodnog zastupnika. Godine 1870. napušta župu i odlazi u mirovinu da bi se više mogao posvetiti političkom i književnom radu. Godine 1879. odriče se poslaničkog mandata, a šest godina kasnije prisiljavaju ga prijatelji da se primi kandidature i mandata i da ponovno pođe u Beč. Tu se jako razbolio. Umro je u Podgori 18. svibnja 1887. godine. U rodnom mjestu je i pokopan. Trideset godina poslije njegove smrti narod mu je podigao grobnicu, a nad njom mu je postavljen spomenik, djelo kipara Ivana Rendića.

U prvom Dalmatinskom saboru 1861. nalazi se i Pavlinović. I kad je Bajamonti tražio da se u saboru govori samo talijanski (većinu sabornika sačinjavali su autonomaši!), Pavlinović ga je oštro napao i progovorio hrvatski. Imao je silnih poteškoća s autonomašima koji su ga vrijeđali i ocrnjivali. Jednom su mu

AKTUALNI RAZGOVOR

čak poništiti zastupnički mandat. Bio je zastupnik i u carevinskom vijeću u Beču. I tu je, kao i u bečkom parlamentu, govorio hrvatski. Interese svoga hrvatskog naroda nije nikada zaboravljao.

Pavlinović se bavio i **književnim radom**. Sakupljao je **narodne pjesme** i objavljivao ih. Matici hrvatskoj predao je 1765 narodnih pjesama u sva tri narječja. Sakupljao je i objavljivao narodne **izraze, poslovice, riječi i zagonetke**. Tražio je da se piše onako kako puk govori, a ne „kako govoriš“, što je zastupao Vuk. Za jezik je napisao da je „najdivnija objava ljudskoga duha, misli utjelba (utjelovljenja)“. Voli književnost. Ona je za nj „važan dio narodne aktivnosti“, ali smatra da mora počivati na govoru i jeziku naroda. Voli **pjesništvo** – „najsaj-niji pojav duševnog života“, cijeni **igrokaz, dramu**.

Pisao je i objavljivao **pjesme**, koje po općem mišljenju nemaju većih pjesničkih dometa ni vrijednosti. Najzanimljivija mu je „Ognjišar“. U njoj, kao i u drugim – „Kotari“, „Župnikovanje“ – u prvom je planu žrtvovanje za svoj bespravni narod. On je u pjesmama, kao i u **besjedama**, borac, ideolog narodnog preporoda u Dalmaciji.

Bio je vrstan **putopisac**. Prvo mu je djelo te vrsti „**Iz moga putopisa g. 1865.**“ U njemu do izražaja dolazi iskrenost u priopćavanju, pravičnost u nazorima i kritičnost u stajalištima. On je prijatelj svačije slobode (J. Ravlić). Najvažniji mu je putopis „**Puti**“, objelodanjen u narodnjačkim listovima. Jezik mu je bogat, reljefan, slika adekvatna. Napisao je mnogo **rasprava i članaka** o narodnosti, hrvatskom pravu, Zadru, Primorju i primorcima i dr.

Pavlinović je bio, kaže Jakša Ravlić, glavna, pokretna snaga u narodnom preporodu u Dalmaciji, žestoki borac za ujedinjenje hrvatskih krajeva, nekompromisni pobornik narodnog napretka, mrzilač neborbenosti i nehaja u svim pravcima, na straži kroz cijeli život za sve narodne ideale – takav je Pavlinović i pisac, jači u prozi nego u stihovima. No, svi njegovi književni radovi prvorazredna su svjedočanstva o našem čovjeku i hrvatskoj domovini za koju je jedinu živio i radio.

Mihovil Pavlinović – svećenik, preporoditelj, ime, zapisano zlatnim slovima u hrvatskim srcima i hrvatskoj povijesti.

Ignacije Vugdelija

Crkva bez podmlatka osuđena je na propast

Ovih je rujanskih dana u posjetu nekim našim misijama u Njemačkoj bio gospodin **Dinko Kunac**, hrvatski industrijalac iz Argentine, desna ruka naše iseljene Crkve u toj velikoj zemlji. Gospodin Kunac je rođen u Podgori kraj Makarske, a već četrdeset godina boravi i radi u Buenos Airesu. Nedavno ga je Provincija Presv. Otkupitelja iz Splita imenovala svojim subratom (confrater). Rado je pristao na razgovor koji, evo, objavljujemo u „Živoj zajednici“.

● *Šjor Domingo, Ti si već nekoliko tjedana u S. R. Njemačkoj. Povod tvome dolasku bili su mariološki i marijanski kongresi u Kevelaeru na kojima si aktivno sudjelovao. Susreo si mnogo svećenika, pastoralnih radnika i naših vjernika. Vidio si kako se naš svijet okuplja na hrvatskim Misama. Možeš li nam reći koji su Tvoji dojmovi o iseljenoj Crkvi u Hrvata koja živi u ovoj zapadnoevropskoj zemlji?*

– Najprije, u Kevelaeru sam se susreo s mnogim predavačima – svećenicima i svjetovnjacima iz domovine i inozemstva. Sreo sam se s dvadeset i osmoricom naših franjevac iz Splitske provincije. Među njima je bio i fra Gabriel Jurišić, provincijalni vikar te predsjednik marijanskog i mariološkog kongresa fra Pavao Melada s kojim me veže poznanstvo još iz 1931. godine, kada mi je bio pozornik u sinjskom sjemeništu. Zanimalo me da je hrvatska sekcija na ovim kongresima bila jaka i zapazena. Lijepo je bilo vidjeti šarenilo našega svijeta koji je sa svih kontinenata došao u Kevelaer k Majci Božjoj. P. Bernardo Dukić poveo me je u neke naše misije u Njemačkoj. Tako sam bio u Neussu, Bocholtu, Frankfurtu, Münchenu i drugima. U Münsteru sam prisustvovao svečanoj

akademiji u povodu 20. obljetnice misije. Održao sam i jedan kraći govor o vjerskom i nacionalnom životu Hrvata u Argentini. Kako je lijepo saznanje da je naš svijet na tzv. privremenom radu u inozemstvu povezan sa svojom Crkvom. Posebno me se dojmio velik broj djece na vjeronaučnoj pouci na hrvatskom jeziku. Biti subotom u našim misijama znači biti svjedokom vrlo dinamičnog pastoralnog rada. Osim toga veseli me jako činjenica da mnogo naših ljudi dolazi nedjeljom na sv. Misu.

● *Kako stvari stoje u Argentini? Koliko je našega svijeta u tim stranama, jesu li sačuvali jezik i običaje, da li su povezani s Crkvom? Kakve su vjerske i narodne perspektive naših ljudi na tim prostranstvima?*

– U Argentini, između ostalog, radim kao opunomoćenik Provincije presvetog Otkupitelja. Već petu godinu upravitelj sam škole „Naše Gospe Marije Bistričke“ u naselju J. Vucetich, o čemu ste i pisali u „Živoj zajednici“. To mjesto Vucetich utemeljio je fra Krsto Radić i dao mu ime po svom Hvaraninu, znanstveniku Ivanu Vučetiću. Cijelo naselje povezuje četiri kilometra duga cesta koje se zove „Avenida Croacia“ (Avenija Hrvatska). U tom je mjestu spomenuta privatna škola koju posjećuje oko 600 učenika. Škola je priznata od države koja plaća nastavničko osoblje. Argentinsku župu-kapelaniju na području Vuceticha vodi franjevac fra Ivan Vrlić.

Velik broj Hrvata stigao je u Argentinu poslije Drugoga svjetskog rata. Najviše ih je došlo 1947. godine. Od 1950. godine Hrvati malo dolaze u Argentinu. Većina ih se odlučila za USA, Australiju, Kanadu i dr. S hrvats-

Domingo Kunac (desno) u radosnom razgovoru s frankfurtskim kapelanom fra Nedjeljkom Bekanom

kim doseljenicima u Argentinu doputovalo je poslije rata i mnogo franjevac, prvenstveno splitskih. No, njihov pastoralni posao nije ostavio dubljeg pečata u životu naših ljudi u tim stranama. Međutim, zadarski franjevci su puno učinili. Fra Lino Pedišić je neumoran. Sa svojim kapelanom fra I. Konzinom on i danas okuplja hrvatske vjernike u vjerskom središtu „Sv. Nikole Tavelića”. Tu se redovito održava sv. Misa na hrvatskom jeziku. I naše sestre milosrdnice su u Buenos Airesu. One vode malu školu na hrvatskom jeziku. Uz središte „Sv. Nikole Tavelića” nalazi se i centrala Hrvatskih katoličkih studenata. Hrvati iz Buenos Airesa hodočaste svake godine zajednički u veliko Gospino svetište u Lujanu. Na prvu nedjelju poslije svetkovine Bezgrešnog Začeca buenosaireški Hrvati hodočaste u svetište „Naše Gospe Marije Bistričke” u Vucetichu. Ove smo godine i mi održali, baš u tom svetištu, proslavu 300. obljetnice dolaska Gospe i naroda u Cetinsku krajinu, koju je predvodio fra Ivan Vrljić. Tako, živimo. Daleko smo od Domovine...

● *Tebe je Provincija Presv. Otkupitelja nedavno imenovala svojim subratom. Prije Tebe učinila je to u bližoj prošlosti samo Ivanu Meštroviću, poznatom hrvatskom kiparu. Što za Tebe to imenovanje znači? Kako si ga doživio?*

– Meni je neobično drago da me je Splitska provincija imenovala „subratom” (confrater). Počasćen sam vrlo. Još od 1931. godine, kada sam došao u sinjsko sjemenište, datira moja povezanost s tom provincijom. Zbog bolesti nisam u Sinju mogao nastaviti gimnazijsko školovanje. Godine 1941. ipak sam uspio maturirati na toj prvoj gimnaziji s hrvatskim nastavnim jezikom u Dalmaciji. Rat me je spriječio da nastavim bogoslovne nauke.

● *Reci nam nešto o svom životu. Otkada datira Tvoja povezanost sa splitskom provincijom? Što Ti u životu te provincije najviše leži na duši?*

– Rođen sam u Podgori pokraj Makarske. U tom malom mjestancu rođeno je više svećenika od kojih je najpoznatiji don Miho Pavlinović, hrvatski preporoditelj Dalmacije, čiju stotu obljetnicu smrti upravo ove godine slavimo. Tako je 16. kolovoza o. g. uz mjesnog nadbiskupa F. Franića na proslavi u Podgori bio i naš kardinal F. Kuharić te mons. Jure Pavlinović, podgorski svećenik koji živi i radi u Novm Zelandu.

Odmah po dolasku Argentinu slao sam pakete u Sinj i Makarsku. Bio sam u stalnom dodiru sa splitskim provincijalima koji su se znali češće zaletjeti do Argentine. Molio bih vas da napišete kako mi je nevjerovatno mnogo stalo do podmlatka, kako u redovničkim tako i u biskupijskim sjemeništima. Crkva bez podmlatka osuđena je na propast. Za podmladak treba moliti, žrtvovati; redovnički i svećenički podmladak treba i financijski pomagati, ako je ikako moguće.

● *Šjor Domingo, hvala za ovaj razgovor.*

Hrvatski zlatomisnici kod Pape

Zlatomisnici Diomartić i Ravlić neće tako lako zaboraviti radosnog susreta sa Sv. Ocem Ivanom Pavlom II.

Dvojica hrvatskih svećenika, msgr. Srećko Diomartić i vlč. Kornelije Ravlić, proveli su cijeli svoj svećenički život i rad u inozemstvu. Prvi do Sv. Oca msgr. S. Diomartić rođen je i zaređen u Zlari- nu kod Šibenika, a doktorirao je u Rimu 1943. g. U SAD je pošao 1947., najprije u New York, a od 1950. g. djeluje u Hrvatskoj župi u Los Angelesu. Prošle 1986. g. napustio je župu i pošao u mirovinu.

Sasvim lijevo vlč. Kornelije Ravlić, rođen je u Drinovcima (Hercegovina), gimna-

ziju i teologiju završio na Širokom Brijegu i Mostaru. Odmah kao mladi svećenik polazi u Chicago i tu djeluje kao župnik za Hrvate i uređuje list „Danicu”. Više godina proveo je i radio na američkoj župi Fillmore, nedaleko od Los Angelesa. Obojica ove godine slave 50. obljetnicu svećeništva-zlatni jubilej. Bili su u koncelebraciji na hrvatskoj Misi u katedrali u Frankfurtu, a glavnu proslavu svojeg zlatomisništva proslavili su u koncelebraciji u Vatikanu sa Sv. Ocem Papom Ivanom Pavlom II.

Oproštaj od majke

*Sine
ti ideš na put a put je nesaglediv
ti ideš u život a život je zagonetan
ti želiš vidjeti mnogo a od viđenja
često boli glava
ti želiš postati velik a svi veliki nisu ljudi
ti želiš naučiti mnogo a mnogo traži mnogo
ti želiš da te zavole ljudi a ljudi
če tražiti da ih voliš
ti želiš jednog dana vratiti se
a put povratka je trnovit
ti želiš još mnogo toga i želi sine
jer samo ljudi žele i to ih diže u visine
ali pripazi sine
ne zgazi na putu nikoga jer tko
gazi biva zgažen*

*ne idi preko života u život jer su
svi životi lijepi
ne tari male na putu veličine jer su
mali najveći
ne uči od svakoga jer svi nisu pravi učitelji
ne prisiljavaj nikoga da te voli jer takva
ljubav je
zmija u njedrima
i ne daj ta te išta omete na povratku jer
niša nije sladje
od ponovnog viđenja s onima koje si
ostavio a volio
idi sine
rasti nadrastiti želje
izrasti u čempres
vрати se
i pravi hlad nad domovinom*

Luka Marković

Sudbine „Boce, krpe i staro željezo kupujem!”

Dragi prijatelji! Željno sam čekao ljetne mjesece pa da krenem; kao i većina vas, put Domovine, put rodnoga kraja. Godine napornoga rada u tuđini ostave na svakome traga pa se jedva dočeka godišnji odmor kako bismo se tog ljetnog mjeseca ili dvaju „privremeno” sklonuli u južnije, toplije krajeve. Tako sam se i ja s obitelji polovicom srpnja našao pod podnebljem „Lijepe naše.” Blagi brežuljci, laki lahor koji „vuče” od Medvednice, svjetla Zagreba su nostalgija za rodnim gradom i rodnom kućom. U takvome ambijentu u čovjeku se probude sva njegova čula pa se često zapita da li je stvarno morao otići iz roditeljske kuće i rodnog grada, mjesta ili sela.

Da bih mogao u miru razmišljati, najrađe sjednem ispod prastarog oraha u blizini kuće. Gusta krošnja ne propušta ni zraku sunca koje je tih srpanjskih dana nemilosrdno pržilo i tjeralo sve živo u potragu za hladovinom. Uz orah raste visoka gusta živica koja služi umjesto ograde, čuva kuću i njezine stanovnike od znatiželjnih pogleda s ulice te ujedno služi kao sklonište od kiše i vrućine pticama i lijenim mačkama.

Sjedeći tako jednog dana, a za vrijeme nenasnosne vrućine, začuh s druge strane živice nekakvo škripanje, nerazumljivo mrmljanje i dozivanje kao da se netko s nekim ili nečim bori. Uputim se prema otvoru u živici koji je služio za ulazna vrata s ulice te ugledam jednu staricu kako se s nečim nateže: jadrnica nije nikako mogla izvući stara dječja kolica koja su pala u grabu do naše živice. Priskočio sam joj u pomoć i pomagao izvući tu njezinu, kako reče, „sirotinju”. Starića je bila pognuta uslijed bolesne hrptenjače pa je nisam odmah prepoznao. Kad me oslovila imenom, odmah sam znao tko je; bila je to strina Jana, rođakinja moga pokojnoga oca. Zapi-tao sam se što je to jadnicu natjeralo da po takvoj nenasnoj vrućini gura ulicom stara, klimava dječja kolica puna prašnjavih staklenih boca, krpa, čavala i još kojekakve starudije. Pozvao sam je da sjedne u hladovinu starog oraha, da odmori staro umorno tijelo te da nešto založi i popije za okrepu. Polako je gricala svježim „narodnim kruhom” i narezanu kuhanu vratinu pazeći da joj ni mrvica

hrane ne padne na zemlju. Nisam je želio uznemiravati pitanjima jer sam predosjećao da će, dok pojede ponuđeno, početi sama pričati. Znao sam da joj je muž umro prije dvadesetak godina, da ima četvero djece, no kako je pala na

Što li sve ne pretrpe naše majke da im djeca budu sretna? Nekada se, nažalost, znaju i razočarati u svojim najmilijima.

prosjacki štap, što se to s njom dogodilo da mora pred smrt skupljati otpatke da bi se prehranila, to nisam mogao nikako odgonetnuti. Videći da šutim, strina Jana otpije gutljaj plešivickog vina i počne svoju priču: „Moja bijeda počela je zapravo onog dana kad mi je umro muž. Dok je on bio živ, nisam nikad oskudijevala ni u čemu, djeca su bila uvijek čisto i pristojno obučena. Nije se živjelo raskošno, ali nije se znalo ni za siromaštvo. Još za muževog života dva sina se oženila i jedna kći udala tako da je kao najmlađe dijete ostala s nama kćerka Josipa. Godinu dana nakon muževe smrti uda se i Josipa tako da sam

ostala sama u kući. Kako sam bila još u dobroj snazi, nisam trebala ničiju pomoć; sve kućne poslove obavljala sam sama. Mali vrt s voćnjakom bio mi je glavni izvor prihoda jer nemam nikakve mirovine. Moj pokojni muž nije radio nigdje u poduzeću, a ja sam bila domaćica, tako da nemam pravo ni na kakvu mirovinu. Trešnje, šljive, jabuke i orasi koje sam brala u svojem voćnjaku imale su uvijek dobru prodaju na zagrebačkoj tržnici Dolac.

No kako su godine prolazile ja sam postajala sve starija, slabija i nemoćnija, tako da sam sve više bila ovisna o pomoći svojih sinova i kćeri koji su se počeli međusobno prepirati tko će što dobiti poslije moje smrti. Njihove prepirke i svađe dovele su do toga da me nitko od njih neće uzeti pod svoj krov, tako da sam ovako bolesna i stara prisiljena da skupljam otpad da bih mogla nekako preživjeti i kupiti ogrijev za zimu da se ne smrznem od hladnoće”. Rekavši to strina Jana gorko zaplače; stara, umorna leđa tresla se od bola i tuge. Bilo mi je teško pri srcu, bilo mi žao starice kao da mi je rođena majka. Pokušao sam je tješiti, no ona mi reče da utjehu može naći samo kod našega Spasitelja i njegove presvete Majke. Kad se starica malo pribrala rekla je da mora poći dalje. Za nju je „puna sezona” u ovim vrućim ljetnim mjesecima, kad ljudi piju velike količine raznih osvježujućih pića bacajući prazne boce svuda oko sebe. Na rastanku dadoh strini Jani nešto novaca (koje je teško uzela) da ima za jedno izvjesno vrijeme i da može kupiti ono najpotrebnije. „Hvala ti, sinko”, reče strina Jana, „neka ti za tvoje dobro djelo dragi Bog naplati, ja imam danas još mnogo posla i valja ga dobro obaviti!”

Strina Jana nestane iza visoke živice. Škripa starih, dječjih kolica bivala je sve tiša, samo je lagani povjetarac koji je „vlekle” od Medvednice nosio staričine povike: „Boce, krpe, staro željezo!”

Ivek Milčec

OGLAS

Prodajem kuću u Zagrebu (Dubrava), blizu tramvajske stanice. Kuća se sastoji od dva odvojena kompletna dvosobna stana, ima garažu. Oko kuće je vrt, a iza nje su tri prostorije koje se mogu koristiti i kao poslovni prostor. Informacije: Miroslav Lukinac, Klinger Str. 32, 8000 München 70.

MAINZ

Proslava dvadesete obljetnice misije

Mainz, glavni grad Rajnsko-Falačke, sa svojih 200.000 stanovnika, ne spada među veće njemačke gradove, ali među najznačajnije sigurno spada. Već prvih godina našega prvog tisućljeća Mainz (Moguntium) je glavni grad rimske pokrajine „Germania prima“ (Prva Njemačka). U vrijeme njemačkog apostola sv. Bonifacija Mainz je crkvena metropolija onoga dijela Franačkog carstva iz kojega će nastati Njemačko carstvo. U tom carstvu igraju mainzski biskupi vrlo važnu ulogu, crkveno i politički, kao „nadkancelari“, izborni knezovi i dr. Nije slučajno da je baš biskup Mainza K. Lehmann nedavno izabran za predsjednika Biskupske konferencije u ovoj zemlji i da njegov predšasnik H. Volk pripada zboru kardinala Rimske Crkve.

Hrvate općenito, a hrvatske katolike posebno, vežu s tim gradom na Rajni dvije važne veze. Prvo, Mainz je zbraćimljen s hrvatskim glavnim gradom Zagrebom i drugo, u njemu je već 20 godina sijelo, a prema tome vjerničko, duhovno i kulturno žarište, Hrvatske katoličke misije koja se danas naziva zajednicom.

Kratka povijest misije

Na blagdan Marijina materinstva, 11. 10. 1987. godine, proslavila je ta zajednica lijepo, molitveno, dostojanst-

veno i raspjevano 20. obljetnicu svoga postojanja. U središtu slavlja bila je misija kao korisna i potrebna institucija za hrvatske katolike, ali i **fra Stjepan Pavić**, njezin neumorni misionar-župnik, koji je od samog osnutka, ne štedeći zdravlja ni vremena, sredstava ni žrtve, zauzeto i uspješno vodi.

Misija je osnovana 1. 9. 1967. godine, u ono vrijeme dakle, kada je naš svijet u velikom mnoštvu dolazio u Njemački u potrazi za kruhom, ruhom i duhom. Misija je u početku prostorno vrlo velika, protezala se na Rajnsko-Falačku i na Hessen, velika kao i biskupija Mainz, a u njoj samo jedan, ali vrijedan, misionar, koji obilazi sve veće gradove toga područja, slavi euharistiju, propovijeda, drži vjeronauk i vrši službu socijalnog radnika. Osnivanjem novih misija mainzka je svedena na svoj prirodni opseg, na Mainz i okolicu, gdje živi oko 4.000 hrvatskih katolika. Četiri puta mijenjala je misija svoje sjedište, da bi se napokon definitivno usidrila u Emmeranstr. 15, u zgradu iz koje zrači vjera, kultura, otvorenost i red.

Spomenimo još neke važnije momente iz života misije kako ih je zabilježila kronika. Već 1969. osnovana je u misiji folklorna grupa (danas postoje tri!), a 1974. nogometni klub „Croatia“. Na Hrvatskom danu u Mainzu koji je odr-

žan u prigodi 1000. obljetnice katedrale (1975.) sudjeluje pet tisuća hrvatskih vjernika. Godine 1979. dolaze u misiju sestre, past. suradnice. Papu za posjeta Mainzu 1980. godine pozdravlja misijska predstavica Gracija Stuhne. Na biblijskim olimpijadama osvajaju misijski mladići i djevojke tri puta prvo, jedanput drugo i dva puta treće mjesto. Misija organizira 1984. godine regionalni euharistijski kongres itd. Biskupija s kardinalom Volkom i njegovim referentom za strance Strasserom velikodušno podupire svaku misijsku aktivnost. Čini to i sadašnja biskupijska uprava.

Misa i akademija

Euharistijsko slavlje u povodu misijske obljetnice bijaše uistinu svečano. Predvodio ga je, u prepunoj crkvi Sv. Josipa, u koju se okupilo oko 1.000 hrvatskih vjernika, mons. Josip Arnerić, umirovljeni šibenski biskup, u konceleciji sa sedmoricom svećenika, među kojima i mons. H. Mayer, biskupijski referent za katolike drugoga materinskog jezika. U podužoj propovijedi biskup je poput staroga oca, na vrlo živ i uvjerljiv način, stavio svojoj kršćanskoj djeci na srce nekoliko važnih stvari koje se odnose na vjeru, život, rad, obitelj. Narod ga je pažljivo slušao. Pjevanje, uglavnom dvojezično, skladno i lijepo. Misa zahvalnica zbilja lijepa.

Odmah poslije Mise narod se našao (oko 700 duša) u Kurfürstlichem Schlossu na svečanoj akademiji koja je otvorena pjevanjem „Lijepe naše“ i „Ode radosti“. Potom su slijedili pozdravi. Najprije je p. Pavić iznio dvadesetgodišnju povijest i rad misije, a onda je H. Mayer prenio čestitke biskupa Lehmana i mainzke Crkve. Doslovce je rekao: „Bez p. Pavića ovdje se ne bi ništa dogodilo. Njegov smisao za red nadvisuje njemačku pedantnost.“ Pohvalno priznanje. Riječ je uzeo i delegat p. Dukić, zatim p. Pavao Žmire, u ime Provincije, a u ime grada Mainza skup je pozdravio g. J. Hoffmann. Njegove riječi da će u doglednoj budućnosti u Evropi nestati granica, publika je burno pozdravila. Na kraju je govorio i biskup Arnerić. I on, kao i ostali govornici, uz čestitke na učinjenom i prijednom, zaziva Božji blagoslov za budućnost, „da ne propadne baština“, kako je i stajalo na glavnom panou na pozornici.

U drugom dijelu akademije u prvom je planu bila pjesma (Misionaru i „Zbor

Dio sudionika na akademiji u Mainzu (s lijeva na desno): biskup Arnerić, mons. Mayer, p. Dukić i p. Mandac.

Hrvatica") i narodni plesovi „Ana“, „Posavčica“ i „Sarajevka“. Pjevanje vrlo lijepo, plesovi svih triju grupa dopadljivi, program sažet. Bilo je i recitacija, darivanja, cvijeća, čitanja prispjelih brzojava i pisama.

Za razonodu i ples svirao je sastav „5 D“ iz Zagreba.

Ova proslava obljetnice misije uspjela je u svakom pogledu. Čestitke misiji i svim akterima na čelu s p. Pavićem. Dao dragi Bog, da misija-zajednica i u trećem desetljeću, i dalje, uspješno kao i do sada, njeguje i čuva vjernički, narodni i kulturni identitet svojih članova koji su sticajem okolnosti prisiljeni živjeti, ne doduše na babilonskim, ali ipak na tuđim obalama. *Ignacije Vugdelija*

P. Pavić, voditelj misije Mainz, prima čestitke i darove iz ruku predstavnika svojih vjernika

HANAU/KEVELAER

U pohodu Majci od utjehe

Naša misiji iz Hanaua spremno se odazvala pozivu Naddušobrižničkog ureda iz Frankfurtu da s mladim vjernicima, ali i starijima, sudjeluje na **Danu hrvatske marijološke sekcije**, 19. rujna 1987., u okviru Marijanskog i marijološkog svjetskog kongresa u Kevelaeru. Taj dan posebno je bio predviđen za svu iseljenu braću i sestre – hrvatske hodočasnike pod vodstvom **uzoritog g. Franje kard. Kuharića**, nadbiskupa zagrebačkog i hrvatskog metropolite. U sklopu ovako velebnog hrvatskog hodočašća, iz domovine i tuđine, sudjelovala je i nobelovka Majka Terezija iz Kalkute. Njezina nazočnost kao i riječi ohrabrenjakoje nam je preko mikrofona uputila, bili su specijalni duhovni biseri i, uz Kardinalovu prigodnu propovijed u počast Majci Božjoj, temeljne odrednice naših zavjetovnih raspoloženja i opredijeljenja. Stavili smo se tako u rijeku naroda u egzodusu

biblijskome, na liniji nedavnih 3-stoljetnih proslava u Sinju i Rami Bosne ponosne.

Krcat autobus naših vjernika zaista je bio obogaćen dojmovima i duhovno bogatim sadržajima, kojima smo se napajali na izvorima milosti, kod Majke Božje Tješiteljice ili od Utjehe, za ovaj ispaćeni iseljeni svijet, koji već po 20-etak godina podiže i izgrađuje ovu tuđinu. I još se ne nazire kraj ovog gospodarskog egzodusa, koji sablasno prijete potiranjem mladih generacija. Zaista je ovo čas okupljanja „rastrkane djece“ oko zajedničke Nebeske Majke, što naglasi i Kardinal. Zanimljivo je napomenuti za ovo naše misijsko hodočašće da je bilo veoma slojevito. Tvorila ga je ne samo grupa **Hanau**, iz središnjice misije, nego i lijep broj sudionika iz daleke **Fulde** (90 km i natrag!), njih 15-estak sudionika, koji su zato već od 3 sata u noći morali biti na nogama, kao i 20-etak njih iz susjedne nam misije **Aschaffenburg**, točnije iz mjesta **Seligenstadt**.

Pastoral hodočašća, kao sastavni dio našeg misijskog rada, uvjerismo se na ovom konkretnom primjeru, uvelike doprinosi okupljanju i povezivanju zajednice, stvara i produbljuje nova i nova prijateljstva. A na duhovnom planu obogaćenje vjere; od velike je koristi za kulturni rast starijima, a posebno još mladima, da osjete **bilo** svoga naroda i bolje se utvrde u identitetu. Čudno je da neki roditelji do dana današnjega ovu funkciju vjerskih zborovanja i molitvenih okupljanja za djecu i mlade, kao odgojni faktor, još nisu shvatili. Želimo im da im što prije ipak prorade svijesti. A sebi smo na rastanku poželjeli još puno ovakvih duhovno uzdižućih susreta, u okviru ove Marijanske godine, kojoj tako dajemo svoj osobni doprinos. *Marijan Kovač, misionar*

OGLAS

Odnedavno je u Frankfurtu na Majni, Kaiserstr.15 (preko puta Frankfurter Hofa), otvorena **liječnička ordinacija za ženske bolesti i porođaje**. Ordinacija se nalazi u strogom središtu grada, a vodi je višestruki doktor **Zlatko Hrgović**. Težište liječničke skrbi u ordinaciji stavljeno je na liječenje svih ženskih tumora i na otklanjanje svih uzročnika sterilnosti (neplodnosti). Operativne zahvate dr. Hrgović izvodi na svom odjelu za ženske bolesti u klinici **Maingau** (u središtu grada). Primjenjuje najmoderniju terapiju posebno s obzirom na operiranje raka doje. Doktor Hrgović se dokazao i kao veliki stručnjak u analizama bolesti **AIDS-a**. O toj „kugi našega stoljeća“ pisao je i u listu „Živa zajednica“.

Uredovno vrijeme svakim danom (osim subotom i nedjeljom) od 8–12 i od 15–18 sati te po dogovoru. Telefon: 0 69/28 15 16 i 29 30 00.

Hodočašća uvelike doprinose okupljanju i povezivanju zajednice. Na slici: neki od hodočasnika iz Hanaua.

Proslava zlatnoga redovničkog jubileja

Prošle godine bilo je punih 17 godina otkako je č. s. **Mihaela Dodig**, s još nekoliko susestara, stigla u Rottweil kako bi najprije radila u samostanu euharistinaca, a nakon kratkog vremena u konviktu biskupije Rottenburg/Stuttgart-St. Michael.

Prošle godine sestra seli u Ravensburg s još dvije susestre, a ove godine joj se navršio pedeseta godina redovništva u družbi sestara „Kćeri Božje ljubavi“.

Od prvog dana svojega dolaska u Rottweil s. Mihaela je neumorno pomagala našim ljudima koji su tek prispjeli u tuđinu. I već od tada počinje se Rottweilom i okolicom govoriti o dobroti i požrtvornosti hrvatskih časničkih sestara, i to ne samo među našim svijetom, nego i među Nijemcima.

Kad smo saznali za ovaj sestrin jubilej, nismo mogli to zaobići, zamolili smo je da iz Ravensburga dođe u „stari kraj“ – što je i učinila, kako bismo se skupa radovali s njom i Bogu zahvaljivali za sve ono što nam preko nje daje.

Sve je u Rottweilu skočilo na noge da se sestru što ljepše dočeka, da se što bolje organiziraju sv. Mise i pripravi dolično slavlje, kao i zajednički ručak.

26. 9. 1987. sestra je bila najprije počašćena izletom u Steinhausen (najljepšoj seoskoj crkvi u svijetu) i u Ziefalten, kamo je vlč. Luka Lucić vodio na izlet svoj mali ali hrabri misijski zbor.

27. 9. 1987., u nedjelju, s. Mihaela umjesto svećenikove propovijedi govori o redovništvu i samo ponešto o sebi, o našim vjernicima u Schrambergu koji se već zadnjih nekoliko godina nisu okupili u tako lijepom broju, kao živi primjer življene vjere u redovničkom staležu. Vjernici su pratili njezino izlaganje puno pozornije nego li svećenikove propovijedi inače. Svima je drago bilo da je „stara poznanica“ opet među njima i da skupa s njima slavi.

S. Mihaela Dodig i vlč. Luka Lucić, misionar u Rottweilu

Istoga dana već u 11.45 sati započela je svečana sv. Misa u Ruhe-Christi-Kirche gdje se hrvatski vjernici redovito okupljaju. Sve je stiglo u crkvu što je doći moglo, crkva je dupkom puna, a sv. Misa započinje nakon službenog pozdrava našega misionara L. Lucića i nakon lijepe recitacije imenjačice s. Mihaele, **Mihaele Mlinarić**, obučene u lijepu ličku narodnu nošnju. Bili su prisutni i njemački gosti, uživali su, kažu, u moljenju i pjevanju s nama, a s. Mihaela nam je svima govorila o redovništvu uopće i njezinu životnom putu u redovničkom staležu do zlatnog jubileja. Pjevao je misijski zbor vrlo lijepo, a umjesto pripjevnoga psalma mali dječji zbor se oglašio pjesmom „U tvome srcu...“ Prisutni su bili i novinari lokalnoga tiska koji su u dvjema novinama zabilježili ovaj događaj. S. Mihaela je s velikim buketom cvijeća i poklonima svojih znanaca napustila crkvu uz veliki plje-

sak i uputila se u Centar naše misije u Rottweilu gdje su djeca i mladi, pod voditeljstvom svećenika Luke, izveli kratki program. Među inim gratulantima našao se među nama i Kreisdekan Herr Franz Scheffold.

Slijedio je zajednički ručak za oko stotinu naših i njemačkih gostiju.

S. Mihaela je u Centru dobila dar naših vjernika iz misije Rottweil – umjetničku sliku našega slikara iz domovine D. Runtica.

Prezadovoljna, otišla je iz naše sredine uz čvrsto obećanje da će nam uskoro ponovno doći. Majčinski je djelovala u Rottweilu dok je radila, majčinski nam se obračala i ovoga puta govorila. A mi joj kao zahvalna djeca želimo puno sreće, dobro zdravlje i nadasve Božji blagoslov u daljnjem životu i radu i zahvaljujemo joj što nam se odazvala.

L. Lucić

STUTTGART

Proslava svetkovine sv. Franje

U Hrvatskoj kat. misiji Stuttgart svečano je proslavljena svetkovina sv. Franje asiškoga. Misionari su za tu prigodu pozvali posebnog predavača i propovjednika, **fra Josipa Šimića**, člana Papinske međunarodne marijanske akademije iz Rima.

Već u petak, 2. listopada, gost je imao susret s misijskim mladima koji se petkom okupljaju u misiju. Pred kojih stotinjak djevojaka i mladića predavač je u kratkom, jezgrovitom predavanju iznio bitne značajke lika sv. Franje, stavivši naglasak na ono što Svetac nama danas poručuje i što mladi ljudi mogu uzeti od njega. Uz Franjino siromaštvo, poniz-

nost i sferasku ljubav prema Bogu i čovjeku predavač je stavio naglasak na Franju kao radosna čovjeka. Kršćanstvo je vjera ljubavi i radosti, to je ono što je sveti Franjo shvatio i do smrti živio. Današnja mladež može i mora u tome slijediti sv. Franju. Ne shvatimo li, rekao je predavač, da je Bog ljubav i da tu ljubav treba živjeti sretno – sreća je nedjeljiva od ljubavi – ne možemo biti pravi kršćani ni djeca Boga koji je trajna ljubav i radost. Radost ne isključuje križa. Potom je istakao kako je Franjo voljen i od nekatolika, posebno protestanata, kod kojih postoje i samonikle franjevačke zajednice. Poslije predavanja uslijedila je živa diskusija.

Na samu svetkovinu sv. Franje izveli su mladi u crkvi Sv. Eberharda prije Mise ritmičku

vježbu „Pjesme stvorova“. U prepunoju crkvi naglasio je voditelj euharistijskog slavlja fra Josip da je „tragedija modernoga čovjeka u njegovoj već pomalo patološkoj nesposobnosti da bude radosan i da ljubi.“ Moderni se čovjek ne zna radovati, ne zna voljeti, pa mu velike stvari ne uspijevaju, a mali problemi izgledaju nerješivi. Franjo poziva sve ljude da se s njim raduju divnim Božjim djelima. Taj poziv uvijekovječio je u „Pjesmi stvorova“. Sve stvoreno treba poštivati. Današnji čovjek ima, u odnosu prema prirodi, slijediti stope sv. Franje koji je živa i neživa bića nazivao svojom braćom i sestrama. Nije onda čudno da je Svetac iz Asiza zaštitnik ljudskog okoliša (ekologije). On je prihvatljiv, zbog svoje poruke, i za ljude našega vremena, kao što je bio i pred 800 godina.

Proslava Gospe velikog zavjeta

Već drugu godinu zaredom Hrvatska katolička misija u Stuttgartu veoma svečano proslavlja svetkovinu Gospe velikoga zavjeta. Uz tijelovsku proslavu ovo je najveći vjerski skup u misiji. Tako je bilo i ove godine, kad su deseci mladih muškaraca i žena zajedno s franjevcima i franjevkama nekoliko dana veoma brižno pripremali prostor uokolo misije za prihvata i podvorbu naših vjernika. Razapeli su golemi šator na igralištu ispred misije, pripremili oltar, jelo i sve što je potrebno za cijelodnevni boravak.

Slavlje na otvorenom, u parku pred misijskom zgradom, bijaše 27. rujna, na zadnju nedjelju, na spomen proslavu velikih zavjetnih slavlja Gospe velikog zavjeta u Solinu i NEK-a na Mariji Bistrici. Svi smo ovog dana imali dojam da se s nama preselio u Stuttgart dio Domovine i njene kršćanske povijesti. I oltar, i religiozni simboli – Visešlavova krstionica, tropleterni križ, lik Gospe velikoga zavjeta i drugo... podsjećali su nas na to.

Preko 3.500 naših vjernika ispunilo je dvorište i ulice uokolo naše misije. To je dokaz da Solin i Bistrica neće ostati prošlost već da su to samo veliki datumi na povijesnom putu naše Crkve koja s Isusom i Marijom odvažno kroči u budućnost.

Na početku liturgijskog slavlja truba je najavila povorku mladića i djevojaka koji su u narodnim nošnjama prema glavnom oltaru nosili Gospine slike iz njezinih svetišta u Domovini: Solina, Marije Bistrice, Širokog Brijega i Sinja. Tako i prošlost i Domovina postadoše prisutni na ovom slavlju kao baština koja budi ponos, nadahnjuje ali i obvezuje. To ističe i voditelj misije dr. fra Pavao Žmire u svojoj pozdravnoj riječi i uvodi sudionike u smisao ovog slavlja. Nakon pozdrava mladi zanosno izvode veličanstveni recital u Marijanskoj godini „Marija obećana Majka“ (Akrap-Nardelli), popraćen pjevanjem misijskih zborova pod vodstvom časnih sestara Alojzije i Ljube.

Euharistijsko slavlje predvodi gost iz Domovine, hercegovački franjevac fra Ivan Du-

gandžić, koji trenutno djeluje u Međugorju. U subotu 26. rujna održao je dr. Dugandžić predavanje o značenju Marijanske godine za odrasle a sabralo se do 400 naših vjernika, a dan ranije (15.9.) imao je susret s mladima (oko 70). Predvoditelj misnog slavlja nastoji spojiti prošlost i budućnost, Domovinu i tuđinu, čovjeka suočiti sa sobom i s Bogom. Govori o značenju Gospina štovanja za hrvatski puk u prošlosti i sada. Upozorava na opasnosti od materijalizma, bezboštva i gubljenja smisla za duhovne vrednote i služenje životu. Ističe Mariju kao uzor vjernosti i služenja Bogu i sigurnu zagovornicu u ovim mutnim vremenima. Narod upija svaku riječ propovjednikovu s oduševljenjem, prihvaća savjete i poticaje, pljeskom potvrđuje svoje slaganje.

Misijski orkestar, pod vodstvom prof. Klinca, predvodi misne pjesme, a sav narod radosno prihvaća.

Na kraju misnog slavlja dvije mlade vjernice recitirale su pjesmu „Majci Velikoga zavjeta“ kojom je naša istaknuta pjesnikinja bila pozdravila uzdignuće lika Gospe velikoga zavjeta 12. rujna 1976. Prije blagoslova izmolio je voditelj misije posvetnu molitvu Gospi Velikog zavjeta, da bi prvi dio slavlja završio pozdravom Domovini pjevanjem „Lijepe naše“.

Sav je narod i ove godine ostao na ručku kod misije. Nastavilo se narodnim slavljem i zabavnim programom. U velikom šatoru ispred misije nastupale su brojne zabavne skupine i zborovi: kvartet časnih sestara iz Stuttgarta, guslar Ivan Antosović, sestre Novak, misijski sastavi: mlađi „Jadran“ i poznata grupa „Fontana“, ovaj put pojačana pjevačicom iz Zagreba Sunčanom Ištuk. Pjesma i zabava sve je oduševila. Do kasno u noć u misiji i oko misije odzvanjale su pjesme. Kutak Domovine oživio je u Stuttgartu. Završavajući ovaj izvještaj iz naše misije možemo zaključiti: baklja pokrštenja hrvatskog naroda, zapaljena tamo davno na jadranskim žalama, pretvorila se ovog dana u vatru neugasivu koja će još dugo, dugo sjati i grijati hrvatskog čovjeka na privremenom radu u Stuttgartu.

M. Vukman

ESSLINGEN

Prvi misionar u svojoj misiji

Čovjekovo srce isprepleteno je raznim susretima, doživljajima i dogodovštinama. U srce se sabire sve: ugodno i neugodno. Ali čovjek redovito, vjerski odgojen, potaknut primjerom i riječju božanskog Učitelja Isusa Krista, želi se što prije osloboditi svih doživljenih neugodnosti, da bi pružio prostora rastu svega onoga što je lijepo i ugodno.

Na poseban način to se moglo vidjeti i doživjeti kod nas 20. rujna 1987. godine. Toga nedjeljnog dana, prvi hrvatski misionar u HKM Esslingen / misija je osnovana 1974. godine / o. fra Bernardin Vučić, ponovno se našao zajedno s hrvatskim vjernicima oko Kristova oltara u Sielmingenu, Esslingenu, Nürtingenu i Kirchheimu. Pohod zaoranim brazdama i posijanom sjemenu, na ovaj način, zbio se nakon punih osam godina.

U svojoj propovjedničkoj riječi, obraćajući se okupljenim hrvatskim vjernicima, kojih bijaše velik broj, skoro u svim susretima ponovio je: „Gledajući vas ponovno pred sobom prepoznajem poznata lica, ali među vama vidim i dosta nepoznatih. Vidim pred sobom one koji su se od početka uključili u ovu vjersku zajednicu, ali vidim i one koji su to učinili tek kasnije... Promatrajući mlade kojima sam po sakramentu krštenja omogućio da postanu djeca Božja, opažam kako su već uzrasli, nadam se, ne samo tjelesno nego još daleko više i duhovno... Ovaj današnji dan, koji me je duhovno osvrležio i obogatio, svjedoči mi kako se u vama i među vama iz dana u dan učvršćuje kršćansko zajedništvo, vjersko zajedništvo, zajedništvo s braćom i Kristom. Ne dopustite da vam to kršćansko-vjersko zajedništvo s Kristom i među sobom itko raskopa bilo kakvim smicalicama i intrigama... Čovjek radnim stažom nastoji doći do zaslužene mirovine. Ali vjernikov radni staž nije kratak, on traje do kraja zemaljskog putovanja. Bog nam neće dati mirovinu prema upisanom radnom stažu – našem danu krštenja – nego prema tome koliko smo stvarno radili i živjeli kao kršćani: ne po riječima nego istinskim kršćanskim životom. To nam Krist danas slikovito pokazuje na primjeru najamljenih radnika: upravitelj je dao jednaku plaću onima koji su odmah izjutra počeli raditi kao i onima koji su se trudili tek jedan sat.“

Kao što su Pavao i Barnaba pohodili vjernike u svim kršćanskim općinama gdje su naviještali Riječ Božju, to sam danas učinio i ja, zamoljen od vašeg sadašnjeg svećenika-misionara fra Silvestra Bote“.

Prije i poslije Mise, iznenađeni vjernici, izmijenjivali su pozdrave sa svojim prvim misionarom fra Bernardinom Vučićem.

Na svršetku Mise sadašnji svećenik fra Silvestar zahvalio je o. Vučiću koji je izvršio dato obećanje za njihovih ovolutjetnih susreta.

Subesjednik i prisutnik

Svečana sv. Misa u povodu proslave Gospe velikog zavjeta održana je u misijskom dvorištu, pod otvorenim nebom

MÜNSTER

Misija proslavila svoju 20. obljetnicu

Povodom 20. obljetnice Hrvatske katoličke misije u Münsteru, mladi i poletni dušobrižnik p. Luka Marković koji je naslijedio o. Bonu Lekića, nakon dužih priprema, posvetio je cijeli tjedan tom događaju! U raznim manifestacijama i priredbama bili su uključeni: Hrvati iz misije, iz domovine, Nijemci i drugi stranci. Vidi se u tom otvorenost, suradnja sa svima.

Poslije sportskih natjecanja i predavanja u srijedu 16. 9. zbor svećenika iz Istre i njemački zbor iz Dorstena izveli su koncert duhovne glazbe. U subotu 19. 9. održana je svečana akademija. Poslije pozdrava mjesnog župnika, pozdravili su i čestitali na obljetnici: p. Bernard Dukić i referent za inozemnu pastvu pri biskupiji Münster vlč. Bruno Pottebaum. Zatim je p. Bono Lekić prikazao povijest i razvitak misije, a socijalni radnik g. Mirko Gojak karitativni rad na području te prostrane misije. Oko 70 mladih iz misije nastupilo je pjevanjem i narodnim kolima pod ravnanjem past. suradnika gosp. Antuna Vrbanca. Grupa mladih Španjolaca oduševila je dupkom punu dvoranu. Dvoje je mladih izrecitalo pjesmu koju je fra Luka

Misu u povodu 20. obljetnice misije predvodio je kardinal Franjo Kuharić i podijelio sakrament kršćanske zrelosti 38-ci misijskih članova. Na slici: Kardinal s krizmanicima.

Marković sastavio. On je izdao dvije knjige pjesama, a treća je na pomolu. Pjesnik opisuje život i teški rastanak mnogih iz prve generacije.

Na zadnji dan proslave stigao je i hrvatski kardinal F. Kuharić. Održao je svečanu Misu i podijelio sakrament potvrde 38 krizmanika. U propovijedi kardinal je mladima stavio na srce: „Vas posebno od danas Bog poziva u

svoj vinograd, u Crkvu, da u njoj svjesno i odgovorno živite i radite“. Inozemstvo nikoga ne isključuje nego još više i intenzivnije uključuje u rad i suradnju u katoličkoj zajednici, u svakoj misiji.

Prvi misionar u Münsteru bio je p. Kruno Bekavac, a njega je naslijedio p. Ivan Nimac. U misiji su djelovali i čč. s. franjevke iz Mostara. BD

STUTT GART

300. obljetnica dolaska Gospine slike iz Rame u Sinj

Na sv. Franju navečer održao je u prostorijama Hrvatske kat. misije u Stuttgartu, pred 150 slušatelja, predavanje o dolasku Gospi-ne slike i naroda iz Rame u Sinj fra Josip Šimić. Predavanje je razdijelio na četiri točke: Povijesni podaci o svetištu, Vjersko-pastoralni i kulturno-nacionalni značaj svetišta, Temelji i razlozi nastajanja svetišta i Što očekuje hodočasnik u svetištim.

U prvom dijelu predavač je iznio kratku kronološku panoramu pretpovijesti i povijesti sinjskog svetišta i Rame. Obiljem podataka i navodima suvremenika ocrtao je vrlo zorno stanje u tim krajevima, osvrnuvši se posebice na 1687. godinu. Naveo je izvještaj Ivana Lovrića, čovjeka nesklona franjevcima, da se u Sinju davne godine 1776. na Veliku Gospu znalo okupiti više od deset tisuća vjernika. Njemački obraćenik s protestantizma, povjesničar Ludwig von Pastor, izjavio je 1928. godine, kad je vidio sliku ramsko-sinjske Gospe u Rimu: „Vidio sam dosta Gospi-nih slika, ali sam rijetko našao takvu koja bi istovremeno bila tako milovidna, pobožna i privlačna.“

U drugoj točki je iznio značaj i djelovanje svetišta na vjersko-pastoralnom planu. Franjevci, čuvari svetišta, bili su oduvijek pastiri, učitelji, vidari i tješitelji kršćanskog puka. To nisu mogli biti bez pomoći Majke od milosti. I danas je svetište duhovna oaza. Tu svake godine dolaze na stotine tisuća hodočasnika da se okrijepe i obnove u svom

kršćanskom pozivu. Uz svetište djeluje i velika župa, nadaleko poznata po svom kršćanskom uvjerenju i životu. U svetištu se svake godine također organizira susret mladih cijele splitske metropolije. Važnost svetišta je toliko vidljiva, da nadbiskup Franić voli ponoviti, kako je ono „srce ne samo njegove biskupije, nego i cijelog južnohrvatskog podneblja“.

Govoreći o kulturno-nacionalnom značenju sinjskog svetišta predavač je rekao da je uza nj i Franjevačka klasična gimnazija, prva na hrvatskom jeziku u Dalmaciji, u kojoj se spremaju budući franjevci. Zatim, tu je arheološka, etnološka i numizmatička zbirka, bogata biblioteka i pinakoteka te druge znamenitosti. U svetištu se čuvaju radovi raznih hrvatskih majstora. Spomenuo je Ras-pelo Vanje Radauša, Križni put Mile Wood, Krstionicu Ante Župića, Mozaike i vitraže Josipa Botterija, ulja Brune Bulića, brončana crkvena vrata Stipe Sikirice i dr. Sve je to pokazatelj duhovno-moralne snage koju je Gospa darivala svojim štovateljima. Tu su se formirali velikani poput boraca iz 1715. godine, učenjaci poput Kačića, Filipovića, Grabovca, Zlatovića, Markovića, Kotaraša, a u novije vrijeme Balića, Kosora i sl.

U trećem dijelu predavač je iznio da se temelji štovanja Gospe nalaze u: Svetom pismu, kršćanskoj predaji, definicijama crkvenog učiteljstva, pomoći koju Gospa pruža, mjesnim predajama i navodnim privatnim objavama.

U posljednjem stavku svoga izlaganja fra Josip je naveo kako kršćanin hodočasti u sveti-

šte da traži pomoć u nevolji, da čini pokoru, da zahvali za primljene milosti, da moli za svoje drage i da pristupi na sakramente pokore i pričesti. Mnogi odlaze iz svetišta svojim kućama utješeni, smireni, puni snage za život, uvjereni da im je Gospa pomogla. U svetištu kršćanin želi stupiti u dodir s nadnaravnim. Želi dotaknuti sliku, kip, moći, želi biti poškropljen blagoslovljenom vodom ili se u čudotvornoj vodi okupati. Kući želi ponijeti sličicu, kip, grudicu zemlje, cvijet, list i dr. To znači da vjernik nastoji nastaviti živjeti nadnaravno iskustvo koje doživi u svetištu. To iskustvo radosti i sreće on potom dijeli s drugima.

Poslije predavanja uslijedila je zanimljiva diskusija.

Umro kardinal Höffner

U Kölnu je 16. listopada ove godine, nakon kratke bolesti, preminuo kölnski nadbiskup i dugogodišnji predsjednik Njemačke biskupske konferencije, kardinal Joseph Höffner, veliki učenjak i hrabri branitelj evanđeoske istine. Apostolskom revnošću energično se zauzimao za svakog čovjeka, posebno onoga koji živi na rubu društva. Bio je jedna vrst savjesti ove nacije. Iseljeni katolici duguju mu trajnu zahvalnost. I ne samo oni! Neka mu Gospodin udijeli vječni pokoj u svom kraljevstvu života i trajnog mira!

Nezaboravan susret s rottenburško-stuttgartskim biskupom „Pa, ja sam vaš biskup“

U Schönstattcentrumu, Rottenburg-Ergenzingen, susreo se 17. rujna 1987. godine biskup dr. Georg Moser sa 160 inozemnih svećenika i njihovih suradnika, tajnika i socijalnih radnika zaposlenih u njegovoj biskupiji Rottenburg/Stuttgart. Taj susret bio je planiran još prošle godine, ali je odgođen zbog biskupove bolesti. Privrženost i ljubav biskupa Mosera prema katolicima drugoga materinskog jezika, kojih je u njegovoj biskupiji oko 200.000 (10% svih katolika), poznata je širokoj javnosti. Spomenimo da je on osobno 1977. godine posjetio našu hrvatsku Crkvu i zadržao se u „Lijepo našoj“ nekoliko dana. Očinskim riječima obratio se nazočnima i zahvalio im za molitve i izraze povezanosti za vrijeme njegove bolesti. Bio je posebno sretan da može i neposredno, osobno, zahvaliti inozemnim pastoralcima i socijalnim skrbnicima za njihov požrtvovni rad.

U opširnijem predavanju iznio je biskup Moser neke zanimljive statistike, ocrtao situaciju stranaca u Njemačkoj, zadržao se na nejasnom i zabrinjavajućem stanju stranaca s obzirom na boravak i radnu dozvolu. Naglasio je da se Crkva posebno zauzima da obitelj može živjeti zajedno. U tom smislu postignuti su i neki uspjesi. Bračni partner može odsada u Baden-Württembergu dovesti svoga bračnog druga iz inozemstva k sebi već nakon godinu dana braka. To je uistinu velik korak naprijed, prava novost i radosna vijest za sve. Inozemci su iskreno zahvalni biskupu i prelatu Adamu na upornosti i zalaganju u tom smislu.

Crkva bi trebala, nastavio je biskup Moser, biti vodeća snaga u poboljšanju suživota Nijemaca i stranaca. Biskupijska sinoda već je dala poticaje za veće angažiranje stranaca u Crkvi. U Božjem kraljevstvu ne bi smjelo biti razdvajanja. Sinodalni zaključci bit će prevedeni i na hrvatski. Promjenom zakona o crkvenim vijećima inozemni katolici dobi-

vaju veće šanse da uđu u ta vijeća. U onim župnim njemačkim zajednicama u kojima stranci nisu izabrani vijeća redovitim putem, zbog nedovoljnog broja glasova, a u njima živi više od 10% inozemnih katolika, stranci imaju pravo birati svoga predstavnika u to vijeće. Posebna briga Crkve, rekao je biskup, odnosi se na pastoral obitelji, mladih i žena. Žene prve generacije doseljenika posebno su ugrožene i opterećene. U već organizirana društva žena u biskupiji treba svakako uključiti i žene stranaca. Za njihovu se djecu kaže da je izgubljena generacija i zato Crkva, kaže biskup, mora mladim strancima dati osjećaj sigurnosti i skrovitosti. Oni trebaju sačuvati svoj identitet, svoj materinski jezik. Treba im posvetiti više pažnje. Biskup je pozvao sve nazočne da se bore za obitelj, da joj pomažu, da pomognu da joj cijena bude veća u javnosti, u društvu. Misijske i socijalne ustanove pozvao je na uspostavljanje partnerstva u zajedničkoj brizi za obitelj kao takvu.

U razgovoru koji je slijedio jedan je sudionik upitao biskupa da li se ikada bavio mišlju da za strance dobije jednog njihova biskupa. On se nasmijao i rekao: „Pa, ja sam vaš biskup“. Rekao je da on ne želi da stranci izgube vezu sa svojim domovinskim biskupima, naprotiv, on pozdravlja i podržava svaki posjet domovinskog biskupa svojim sunarodnjacima. Istakao je blisku vezu i prijateljstvo s našim kardinalom Kuharićem.

Zajedničko euharistijsko slavlje predvodio je biskup Moser u konceleciji s mons. Adamom, s direktorom Karitasa g. Riedelom i sa svećenicima-predstavnicima pojedinih naroda. A bilo ih je četrnaest. Na Misi je nestalo svih različitosti, sve je povezala u jedno vjera u istog raskopitog i uskrslog Krista Gospodina. Vjerom se nadilaze razlike, a Crkva se ne poistovjećuje ni s jednom socio-

Biskup Moser u razgovoru s dvjema hrvatskim pastoralnim suradnicama

loškom grupom. Molilo se i pjevalo na različitim jezicima. Nepromjenjivi dijelovi Mise bili su izrečeni na latinskom. Čuli su se vapaji i molitve na 14 jezika, čak i na vijetnamskom. U propovijedi je biskup upozorio da je nasljedovanje Krista spojeno s trpljenjem, s križevima. Nema navještanja Kristova evanđelja bez udjela u njegovu križu. Iako je kršćanski put trnovit, reče biskup, njim treba ići, pobjeđivati padove, uvijek nanovo ustajati i biti svjetlo Kristovo.

Poslije sv. Mise bio je zajednički ručak, a potom su sudionici, podijeljeni u skupine, razgledali Rottenburg i njegovu katedralu te posjetili biskupijsku knjižnicu i sjemenište ili razgovarali s prelatom i pomoćnim biskupom.

Rastanak je uslijedio poslije zajedničke večere.

Susret je bio lijep i koristan. Pastoralni i socijalni radnici osjetili su u živo da ih njihov biskup Moser voli, da cijeni njihov posao i trud koji ulažu za svoje sunarodnjake. Osjetili su da u njemu imaju punu podršku. To će im sigurno dati snage da s još više ljubavi nastave rad u Božjem vinogradu.

Stanka Vidačković

Za strance u Rottenburgu vrata biskupijskih ureda su širom otvorena, a srce biskupa Mosera i njegovih suradnika još više

Pod teretom tijela

*Gle mene, Bože, zemaljskoga crva!
Razapet uzdah na križu života,
što s kušnjama se neumorno hrva,
smiluj mu se sred ovih strahota.*

*Tijelo mi posrće čineći nedjela,
duša mi je vječno savršenstva žedna.
Kad i ona padne pod teretom tijela,
podigni me, Bože, iz kaljuže bijedna.*

*Daj o Gospode, da tvojim putem kročim,
padanje da moje uvijek bude rjeđe,
da na tvoj poziv hitro uvijek skočim,
da ugledam tebe kad zatvorim vjeđe.*

Marica Ptenjača, Böblingen

DARMSTADT

Franjina proslava – proslava
Krista rassetoga

Već godinama njeguju hrvatske franjevke i franjevci Rajnsko-majnske regije vrlo lijep običaj da se za svetkovinu svoga utemeljitelja sv. Franje Asiškoga, nađu na zajedničkom molitvenom i sestrarsko-bratskom susretu i da bi podgrajali svoje zajedništvo i učvrstili se u ispravnosti puta kojim su pošli, puta ljubavi prema Rassetom i Uskrsnom, puta koji je Franjo na sebi otjelovio i zato bio prozvan „Drugim Kristom“.

Ove godine bio je, po nekom nepisanom pravilu, i po drugi put, red na hrvatskoj misiji Darmstadt da oblikuje taj susret i da mu dadne vjernički sadržaj s franjevačkim nijansama. U tom se potpuno uspjelo. Misionar fra Frano Bilokapić i tri franjevke (s. Bo-

žena, s. Vitalija i s. Vida) učinili su to na opće zadovoljstvo i radost svih mnogobrojnih sudionika, 4. listopada ove godine.

Euharistijsko slavlje u Darmstadtu predvodio je frankfurtski voditelj misije fra Rafael Begić u koncelebraciji sa sedmoricom franjevaca iz nekoliko franjevačkih domovinskih provincija. Propovijed braći i sestrama te Božjem puku izrekao je fra Ignacije Vugdelija, urednik „Žive zajednice“. Govorio je o Franjinu životu, njegovim idealima i poruci te o Svečevim tragovima i brazdama koje je „zaorao“ u Crkvi Hrvata. Velika i lijepa crkva, u koju se naši vjernici okupljaju sveke nedjelje i blagdane na euharistiju, pomogla je da Božji narod netremice prati Misu, da u njoj aktivno sudjeluje i molitveno uživa. Izvrsno, franjevački obojeno pjevanje, pod vodstvom s. Vitalije (Živke), ministrantski zbor s dopadljivim prinosom darova mladih u narodnim nošnjama, u režiji

s. Božene, izvanredno su se uklopili u molitveno-žrtovni čin Novoga saveza. Na svršetku Mise održan je obred preminuća (transitus) sv. Franje. Bilo je to novo, svježije, vjerničko slavlje. Ugašena svjetla, upaljene svijeće u rukama i koralni tonovi posvijestili su sudionicima Franjin prijelaz iz zemaljskog u novi, vječni život, bilo je to vrlo konkretno sjećanje na čovjeka koji je „ležeći gol na tvrdj zemlji“ u svojoj dragoj Porciunkuli, 3.10.1226. godine, prešao prag Božje beskonačnosti i ušao u potpuno zajedništvo s Bogom.

Poslije sv. Mise radostan susret franjevaca i franjevki s vjerničkim narodom u misijskim prostorijama: pjesma, razgovori, nagovori, zakuska, susret pun srca, vjerničkog srca, koje se raduje svemu što je Božje, što je Kristovo. A Franjo je bio u svakom pogledu samo Božji (poznata je njegova riječ – „Bog moj i sve moje!“), potpuno Kristov. Iv.

Prijatelju Božji, prijatelju naš...

Vjerujem da mnogi nisu stavili u zaborav nju, „Godinu mladih“. Istina, brzo je prošla kao i druge. Za nas mlade vjernike HKM-Bochum Godina mladih još živi, a nadam se da neće tako lako otići u zaborav.

Naime, upravo u Godini mladih donijeli smo odluku da se uvede Misa mladih koja se slavi svake prve nedjelje u mjesecu (Mlade nedjelje. Istina, i do tada je bilo Misa mladih, ali ne tako kontinuirano. Od tada svi, a posebno mladi, raduju se prvoj nedjelji, jer je te nedjelje tako lijepa i draga Misa koju zajedno sa župnikom i pastoralnom suradnicom pripreme, a s velikom angažiranošću i sabranošću slave mladi, naravno, i svi prisutni.

U nedjelju 4. listopada doživjeli smo ovu Misu nekako posebno. tog dana slavili smo blagdan velikog sveca, prijatelja ljudi, posebno mladih, sv. Franje Asiškog. Oduševljeni životom ovog divnog sveca, mladi ga nisu mogli zaobići u svetoj Misi. Umjesto propovijedi, mladi ga nisu mogli zaobići u svetoj Misi. Umjesto propovijedi, mladi su pripremili i slikovito prikazali svojom scenskom izvedbom pred oltarom odlučni trenutak u životu sv. Franje, njegov susret s Isusom u crkvi i njegov odlučni razgovor s ocem Petrom, koji mu nudi zlato, novac, prolazno blago ovoga svijeta. Tu se doživjelo dosta toga dirljivog i poučnog, ali za sve u crkvi bilo je, čini mi se najdirljivije kad mladić u ulozi sv. Franje, baca i vraća svom ocu zlatnike i grimizno odijelo, oblači novu jednostavnu odjeću, postajeći novi čovjek i ponavlja riječi: „Za odjeću mi je dosta skut kostrijeti, a za radost malo pjesme iz dola...“ i kad tu preobučen pred oltarom pjeva veličanstveno i radosno: „Bože moj, dopusti mi, aleluja...“

U molitvi vjernika mladi su uputili svoje prošnje serafskom svecu. Puno toga su mu rekli i iznijeli, zapravo sve što ih tišti i muči. Između ostalog rekli su mu i ovo... Sveti, se-

rafski brate, tek onda, kad si se oteo utjecaju moralne tame i moralnog blata, kad si osjetio Božju blizinu, kad si vidio u Bogu pravi smisao života, tek tada si zadobio radost, pravu radost u svom srcu. Ta tvoja radost izlila se i prelivala svoju okolinu, njome si sve zahvatio. Ljudi oko tebe su dobili volju za život, za služenje, za pravi život po volji Isusovoj. Tu svoju radost izrazio si pjesmom u kojoj nazivaš svakog čovjeka svojim bratom. I ne samo čovjeka, nego i sav svijet Božji je tebi brat i sestra. Ni smrt tebi nije tako strašna. Ti je nazivaš sestricom smrću, jer znaš da je ona pobijeđena Isusovom smrću na križu i njegovim uskrsnućem. I danas čovjek vidi opasnosti koje prijete ovom svijetu. Ali ovaj svijet kao da ih želi otkloniti sâm, bez Boga. Znamo da to nikad nije uspjelo niti će sada uspjeti. Mi mladi smo pozvani da budemo znakom svijetu za pravu budućnost. To danas nije lako. Danas treba odvažnosti za put Božji kao i u tvoje vrijeme. Zato i mi dozivamo tebe u pomoć i molimo: **Prijatelju Božji, prijatelju naš, serafski brate, moli za nas!...**

Marija Šimonić

„Bože moj, dopusti mi...“, pjeva ovaj mladić, poput sv. Franje, u scenskoj izvedbi u Bochumu.

RÜSSELSHEIM

Hodočašće u Maria Einsiedel

Kao što je bilo i uglavljeno, hodočastili su vjernici rüsselsheimske župe na glagdan sv. Franje, po drugi put, k Žalosnoj Gospi u „Maria Einsiedel“. Većina je došla automobilima koji su za vrijeme hodočašća i blagoslovljeni. Našlo se toga lijepoga dana na okupu oko 400 hodočasnika. Prije početka sv. Mise izveden je pred Gospinom slikom recital koji je sastavio misionar fra Tihomir. Gospina je slika lijepo izvedena. Gospa drži u naručju Krista Spasitelja i stoji na zemaljskoj kugli. Na dnu slike se nalazi grb Mainza, Opelov znak i hrvatski grb. Recital pred slikom izveli su župljani u parovima: majka i sin, otac i kći, dvije sestre i sudionice na olimpijadi. U obliku razgovora slušateljci su saznali mnogo toga o čašćenju Gospe, o povijesti Gospe Sinjske i o molitvi krunice. Između pojedinih dijelova recitala svi su prisutni molili i pjevali marijanske pjesme.

Misa je tekla skladno. Predvodio ju je nadušobrižnik fra Bernardo Dukić u koncelebraciji s fra Tihomir, Ugratom i fra Božom Vuletom, članom „Ujaka“ i voditeljem grupe „Alfa i Omega“. Fra Bernardo se u propovijedi osvrnuo na čašćenje Bl. Djevice Marije u Hrvata i na 300. obljetnicu dolaska Gospe slike iz Rame u Sinj.

Nakon Mise fra Tihomir je blagoslovio automobile i podijelio zastavice s likom Gospe Sinjske.

Poslije okrepe uz gril, svijet se sportski aktivirao na livadama i poljima u nogometu, odbojci, balotama i sl. Prije polaska kući svi su se hodočasnici našli u predvorju kapelice i izmolili krunicu. Fra Tihomir je povezivao pojedino otajstvo s današnjom situacijom vjernika, a za odgovarajuće pjesma pobrinula se s. Mirjam.

Hodočasnici su pošli zatim svojim domovima okrijepljeni duhovno i tjelesno, vratili su se u svoje stanove, ta prva ognjišta vjere.

Vesna Školnik

ESSLINGEN/NEUHAUSEN

Što nudimo Nijemcima?

Hrvatski vjernici eslinške misije koji žive i rade na području Neuhausena i Scharnhau-sena našli su se 10. 10. ove godine u velikom broju na njemačko-hrvatskom euharistijskom slavlju koje se već četiri godine za redom održava početkom listopada u crkvi Sv. Petra i Pavla u Neuhausenu.

Glazbeni dio vrlo lijepe liturgije oblikovali su i vodili mladi misijski pjevači i svirači pod ravnanjem prof. A. Klinca i past. suradnice M. Lukač, a sa župnim vikarom Stollom koncelebrirali su misionar fra Silvestar Bota i fra Ignacije Vugdelija. Čitanja, molitve i pjesme bili su, uglavnom, dvojezični. Fra Ignacije je u propovijedi na njemačkom govorio o što-vanju Majke Božje među hrvatskim katolicima u Njemačkoj. Iza kako je nabrojio sva njemačka hodočasnička mjesta u koja tijekom godine dolaze hrvatski romari i pošto je spomenuo statistike iz kojih se vidi u kojem se broju naši vjernici u njima okupljaju, doslovce je rekao: „Godišnje, dakle, hodočasti organizirano u različita Gospina svetišta u Njemačkoj oko 35.000 hrvatskih katolika, a to sačinjava više od 10% svih hrvatskih vjernika koji žive u ovoj zemlji. Brojka je doista imponzantna, očit dokaz velikog poštovanja i štovanja koje prema Gospi njeguje hrvatski katolik. U svim nabrojenim mjestima i crkvama naš čovjek susreće i prepoznaje drage domovinske Gospine slike i likove. I moli se pred njima kao pred 'svojima', obavlja zavjete, traži pomoć i milost, duboko svjestan da je Isusova Majka čuvarica njegova ognjišta, zaštitnica njegove obitelji, naroda i Crkve, da je ona nada njegove budućnosti koja mu je, naročito na ovim paralelama, sve drugo više nego ružičasta.”

Govorio je i o drugim vidovima Gospina štovanja među našim gastarbajterima i zaključio da je međusobno, opće i religiozno upoznavanje stranaca i domaćeg stanovništva, korisno i nužno. Izmjena informacija, susretanje, nevezani razgovori, predavanja, zajednička molitva i sl. mnogo doprinose mirnom suživotu višenacionalnih skupina i zajednica. „Žalosno je”, rekao je propovjednik poslije Mise njemačkim prijateljima, „da nas poznajete samo po čevapčićima i ražnjićima, dobru vinu i žarku suncu. Mi vam možemo i moramo ponuditi puno toga iz svoje crkvene i narodne baštine.” Nijemci to i očekuju od naših misija.

Nakon sv. Mise bila je u župnoj dvorani večera za sve sudionike, uz razgovore i pjesmu. Ton veselom susretu za stolovima davao je i opet orkestar misijskih mladih svojim nastupima. Pjevanje male Kristine Nagy oduševilo je sve prisutne. Pomislismo na čas: nastupi li ona 7. veljače 1988. solo-pjevanjem na folklorijadi, nitko joj u njezinu uzrastu vjerojatno neće oteti prvoga mjesta.

Korak zbližavanja s njemačkim katolicima uvijek je korak naprijed!

BERLIN

Oproštaj misijskog djelatnika

Ljetne promjene u nekim Hrv. kat. misijama u Njemačkoj nisu ovoga puta mimoišle ni Berlin. Dosadašnji župnik fra Ivan Dotur dobio je istu zadaću u misiji Mettmann - Leverkusen. Njegovi mu dosadašnji župljani žele mnogo uspjeha i Božjeg blagoslova na novoj dužnosti. Poznavajući njegovu angažiranost, sigurni smo da će uspješno voditi povjerenu mu župu. Fra Ivane, neka ti je sretno!

Nakon devet godina svećeničkog rada u ovoj našoj berlinskoj Misiji i fra Stipica Grgat nas je napustio i preselio se u Frankfurt, tj. u tamošnju Hrv. kat. misiju. Koliko je fra Stipica učinio za našu berlinsku kat. misiju dobro je poznato, no nije na odmet još jedanput reći da je on uz ostalo, utemeljitelj pjevačkog zbora mladih koji su pod njegovim vodstvom postigli zaista velike uspjehe. Zatim, osnovao je tamburašku i harmonikašku grupu mladih, a često je znao raditi i s folkloraišima. Piscu ovih redaka ulio je samopouzdanje na početku njegove pripovijedačke i suradničke karijere u „Ž. z.” i na tome mu od srca hvala. Njegovi uspjesi kao vokalnog soliste u VIS-u „Ujaci” također su dobro poznati. U subotu, 19. rujna, spremio je pjevački zbor mladih svome učitelju i voditelju oproštajnu večer u koju je uvrstio i mali program koji su sami uredili. Mladi su sastavili malu kronologiju života dječjeg zbora, od njegova početka pa sve do današnjih dana. Evo, kako su to naši mladi sastavili i pročitali:

1. Dragi naš učitelju! Dobro nam došli na ovu priredbu koju smo organizirali i pripremili mi mladi vama u čast. Fra Stipe! U ime svih nas mladih (a naravno i naših roditelja) jedno veliko i iskreno HVALA. Hvala za sav vaš trud koji ste uložili u rad s nama mladima i našom hrvatskom kat. misijom. Hvala za sve što ste nas naučili: za pjevanje, za sviranje, za sve uspjehe. Hvala od srca što ste nam bili pravi prijatelj i brat. Večeras ćemo otpjevati nekoliko pjesama, počevši od god. 1978. pa nadalje. Želimo još jednom proći

sve ove godine kroz pjesme koje ćemo pjevati. Držat ćemo se stare tradicije našeg zbora mladih i otpjevati na početku hrvatsku himnu „Lijepu našu”. Ovom prilikom bismo željeli proglasiti himnom našeg zbora „Ivan Lukačić” pjesmu „CROATIA” koju ste vi fra Stipe skladali i koja nam je jedna od najdražih.

2. Godine 1978., što znači prije devet godina, sastali smo se prvi put na probi. Bilo je to u dvorani broj jedan, dobro se sjećamo. Svi smo bili još mali, a bilo nas je oko dvadeset. Počeli smo otprilike ovako: dva i dva su četiri. Rado se sjećamo tih dobrih starih vremena. To nam je bila prva pjesma. Sad smo odrasli ali je još uvijek rado pjevamo.

U to vrijeme naučili smo i pjesmu: „Kad bismo mogli, kad bismo znali”.

3. Kako vidite, sve nas je više i više. Odlazimo u Frankfurt na Vjeronaučnu olimpijadu kao veći zbor. Tada smo imali već jedan od značajnijih uspjeha sa skladbama: „Došli smo na tvoje plavo more”, „Halo Zagreb” i „Nabucco”. Fra Stipe! Bez vašeg vodstva to nikad ne bismo postigli!

4. Veće je prošlo pet godina. Kroz to razdoblje postigli smo velike uspjehe: nastupamo na radiju i televiziji, na raznim priredbama u Berlinu i van njega, dobivamo mnoga priznanja i pohvale. Zbor i dalje raste, neki stariji odlaze a mlađi dolaze. Godine 1983. snimamo ploču na kojoj se nalaze četiri divne pjesme, a jedna od njih je vaša skladba „Pođite s nama”.

5. Sada smo stigli do zadnje stanice vašeg djelovanja među nama. Otpjevati ćemo pjesmu „Pozdrav starom zavičaju” s kojom smo ove godine nastupili na Olimpijadi u Frankfurtu. **Dirigent će biti mala Jelena** koja je izvrstan imitator.

6. Fra Stipe, ipak ne možemo bez vas, zato vas molimo da dođete na pozornicu da zajedno otpjevamo po zadnji put „Bratsku zakletvu”. A možda i nije zadnji put?

(nastavak na sl. str.)

Na oproštaju u Berlinu fra Stipica Grgat još se jednom našao u istom glazbenom poslu zajedno sa svojim mladim učenicima

Razgovor s povodom

Pastoralni rad i glazbeno umijeće – nerazdvojni blizanci

Hrvatski misionar u Berlinu, fra Stipica Grgat, premješten je u Frankfurt. Ovih je dana urednik našega lista imao s njim kratak razgovor u prostorijama frankfurtske misije.

● Stipica, Ti si nakon devetogodišnjeg plodnog pastoralnog rada u berlinskoj misiji premješten u našu misiju u Frankfurtu. Uz redovite misionarske poslove Ti si se u Berlinu s posebnom ljubavlju posvetio radu s mladima: osnivanju i vođenju mladih zborova, poučavanju mladih na različitim glazbenim instrumentima, pomaganju u folkloru, predavanjima i izletima mladih, dolascima na Olimpijadu i sl. S kakvim si se dojmovima oprostio od Berlina, prvenstveno mladih, a s kakvim si planovima došao u Frankfurt?

– Raditi intenzivno devet godina na mnogim pastoralnim područjima u jednoj misiji, kao što je to bio moj slučaj, a zatim sve to odjednom i iznenada ostaviti, povlači za sobom, nema sumnje, izvjesne unutarnje napetosti i neugodne dojmove. Međutim, onakav oproštaj kakav su mi priredili mladi i njihovi roditelji i koji nikada neću zaboraviti, unio je u me novu snagu da nastavim dalje istim žarom.

Bogato iskustvo koje sam stekao u Berlinu pomoći će mi da i ovdje u Frankfurtu budem na istom putu, da idem istim putem. Trudit ću se oko osnivanja tamburaškog zbora, oko poučavanja mladih na harmonikama i gitarama, oko osnivanja ritmičkih sekcija (band), oko priređivanja raznih predstava i dr. uz, dakako, intenzivni dušobrižnički rad. To bi, dakle, bio moj plan.

● Što očekuješ od mladih i njihovih roditelja u Frankfurtu, a što poručuješ našoj berlinskoj mladeži s kojom si dugo godina vrlo uspješno radio i stručno je vodio.

Fra Stipica Grgat s neizostavnom gitarom u ruci

– Od mladih u Frankfurtu očekujem upravo ono što sam očekivao i zahtijevao od mladih u Berlinu: ozbiljan pristup poslu i disciplinu, a od njihovih roditelja podršku i razumijevanje.

Mladima u Berlinu, međutim, poručujem da prema novim svećenicima budu kao što su bili i prema meni i da nastave tamo gdje smo stali.

● Za vrijeme svoga službovanja u Berlinu Ti si pohađao i Školu za crkvenu glazbu. U lipnju si, a to je prošlo nezapaženo, s uspjehom završio zborovodski smjer te škole, pa si sada diplomirani zborovođa. O kakvoj se to školi radi i kako si uspijevao spojiti svoj pastoralni rad s „grijanjem klupa“?

– Već od gimnazijskih dana gajio sam uz ljubav prema redovničko-svećeničkom staležu i veliku ljubav prema glazbi. A kako kao mladomisnik nisam pošao na studij glazbe, nego za kapelana u Berlin, u meni se ipak nije ugasila želja da o glazbi naučim nešto više. Zato sam, uz cjelokupni pastoralni rad, upisao glazbu. Odabrao sam smjer zborovođe, jer sam baš na tom polju najviše radio i radim.

Svakodnevni studij, vođenje zborova i glazbenih grupa u misiji, pastoralni rad u misiji i rad s grupom „Ujaci“ tražili su od mene kroz punih pet godina goleme napore. Bogu hvala, ipak sam u svemu uspio i zdravlje sačuvao. Zato ne krijem velikog zadovoljstva.

● Više godina bio si član berlinskog zbora „Hedwigs-chor“. Kako si bio prihvaćen, kako tumačiš činjenicu da u mnogim našim misijama zborovi odraslih nisu ni izbliza ono što bi morali biti – ni po broju ni po kvaliteti?

– Imao sam sreću da kao član velikog i renomiranog berlinskog zbora „Hedwigs-chor“ doživim i tumačim onu „pravu“ glazbu na redovitim koncertima s najpoznatijim orkestrima, kao što su Berlinska filharmonija, Sinfonijski orkestar i dr.; da pjevam pod palicom vodećih svjetskih dirigenta (R. Muti, C. Abado, J. Meniuhin), da pjevam zajedno s poznatim svjetskim vokalnim i opernim solistima itd. Među 120 pjevača toga poznatog zbora bio sam jedini svećenik, ali ne i prvi. To u ovom svijetu nije ništa neobično. Bio sam izvanredno prihvaćen. Voditelj zbora G. Bader i pjevači odnosili su se prema meni čisto prijateljski. To pokazuje i njihov nezaboravni nastup u misijskoj crkvi za vrijeme sv. Mise prošle godine, a i na mojoj oproštajnoj Misi prije mjesec dana.

Što se naših zborova tiče, mislim da je prvi razlog njihove osrednje kvalitete i male brojčanosti tradicija, a potom slaba glazbena naobrazba. Mislim da je nepjevanje i nebriga za lijepo pjevanje pitanje opće kulture pojedinca.

(nastavak s prednje str.)

7. Nema riječi kojima možemo izraziti našu zahvalnost, želje i osjećaje. Marina (Čosić) je napisala tekst za pjesmu „Našem fra Stipi“. Nama se svima jako sviđa, jer upravo sadrži sve ono što mislimo i osjećamo.

Dragi čitatelji „Zz“! Ova kronologija koju su sastavili mladi iz Hrv. kat. misije Berlin dovoljno govori sama za sebe. Tko kaže da nam mladež ne valja, taj nije nikad prisustvovao njihovim probama i nastupima.

Crkveni zbor odraslih, koji mnogo duguje fra Stipici, također se te subotnje večeri oprostio od svojeg dugogodišnjeg učitelja i zborovođe prigodnim poklonom i riječima: „Hvala za godine napora! Hvala za mnoge izvrsno organizirane izlete u Zap. Njemačku! Hvala za strpljivost i ustrajnost!“ U nedjelja, 20. rujna, imao je fra Stipica dvije oproštajne sv. Mise. Na drugoj, tzv. pučkoj, pjevao je u čast fra Stipi čuveni Hedwigs-

Chor berlinske katedrale čiji je član godinama bio i sam fra Stipe. Da taj oproštaj bude što svečaniji svojim solo pjevanjem pridonio je i proslavljeni hrvatski operni pjevač, maestro gosp. Tomislav Neralić. Na kraju ovog izvješća želim izraziti fra Stipi riječi zahvale u ime svih hrvatskih vjernika koji žive i rade u Zap. Berlinu sa željom da i u Frankfurtu nastavi svoj plodonosan rad na duhovnom i glazbenom polju. Bog te čuvao fra Stipe i uvijek nam dobro došao u Berlin!

Ivek Milčec

Nova past. suradnica

Sestra Rozarija Župić, splitska franjevska, imenovana je 15. listopada 1987. godine pastoralnom suradnicom u hrvatskoj katoličkoj misiji Frankfurt. U Frankfurt je došla iz Zagreba. Prije toga

S. Rozarija Župić

obavljala je u Njemačkoj razne službe. Sigurno će joj to iskustvo biti od velike koristi u radu za kraljevstvo Božje u noj sredini.

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Od Frankfurta do Pariza

„Ma vidi, jopet neki nepismen jadnik!“ uleti fra Jure pa mi gurne na stol pismo iz Jugoslavije, „nit stavlja adresu nit iko može čitat ovi škrabopis – baš ka mačka koja šeće po papiru!“

Većina dopisa slično glasi: „Znaš, ja sam oni što sam onomadne bio kod tebe za onu stvar – je l' gotovo?“ Koje taj „oni“ od tisuću posjetitelja našeg Centra, to ne pišu nikad.

Okrećemo pismo s grbavim recima i nečitim slovima, al razglabamo samo par riječi: „...Frankfurt...onda Pariz...da se vratim natrag, jer ovdje je pakao!“ Na poštanskom pečatu odgonetamo „Sesvete“, „Sutjeska“, što li. Onda mi sine: potpis bi mogao glasiti Melana – ona babica Ukrajinka iz Piškorevaca, jednog dana bez traga nestala iz Frankfurta!

Udovica iz Slavonije, zaposlena preko 20 godina u Njemačkoj, kupila kuću kod Zagreba i dobro udala kćerku, mogla bi sad od penzije dolje bolje živjeti nego direktor „Agrokomerca“, ali ona ostala u tuđini i postajala sve čudnija: Satima hoda bez cilja po Frankfurtu ili sjedi i trača s druge dvije penzionerke, dolazi svaki dan u misiju, dok jednog dana ne upita naglo: „Kakve papire mi treba u Njemačkoj za udaju?“, a fra Jure jod otkreše: „Ma jesi l' posve poludila? Glupi misli svak ima, al pametan čovik i' prešuti!“ Kasnije mi veli on: „Jopet jedna izgubljena duša! Bez vire se narod gubi i propada!“

Sjećam se još one večeri kad se Melanija izgubila. Fra Jure se bio s njom dogovorio za četiri popodne, ali nje nema pa nema. Oko šest uveče, na polasku iz Centra, sretnem na kapiji fra Luku, koji sad sam, otkad mu umro pobro, prije večere vrti svoje runde oko bloka kuća. Topla sunčana večer, al fra Luka nosi veliku ombrelu. Rugao mu se zato fra Jure: „Izgledaš s tom ombrelom baš ka Stipe Maleš, kad je pri dvaest lita silazija s rodnihi brda u Sinj na fratarsku školu!“ „Fra Luka“, velim na rastanku, „lijepo vrijeme, a Vi s kišobranom?“ On povuče dva dima iz „Lorda“: „A zar moš virovat Švabima i njiovu vrmenu? E, da je to naš Split!“ Na kraju ulice opazim Melaniju: Sjedi na nekom kamenu pred nebo-

derom „Allianza“ pa gleda u daljinu, praznih očiju, a kad je pozdravim ona uzme galamiti: „Svi me hoćete prevarit! Svaki drpa moje pare! Nemoš ni banki vjerovat! Al neće to tako! Idem sad Papi u Rim, pa ću vas sve tamo ocinkat!“

Nakon neumornih napora njezina kućegazde Blumenthala, zabrinutog za svoju stanarinu, pronašlo Melaniju konačno u jednoj nervnoj klinici kod Pariza, gdje je mjesecima životarila pod naslovom „une femme inconnue“ („nepoznata ženska osoba“). Nitko ne zna kako je iz Njemačke dospjela do Pariza. Tašku s papirima valjda usput izgubila, a nije mogla čitko napisati ime i adresu. Otišla dakle kćerka po nju u Pariz, smjestila je najprije na Stenjevcu, gdje se donekle oporavila. I sad evo piše da bi se vratila u Njemačku.

Melanijinim pismom u ruci razmišljam: „Vi ste učen čovjek, fra Jure. Bili ste profesor filozofije, pa mi recite: Zašto toliki naši ljudi, većinom žene, u tuđini pobenave, da kažemo prosto? Što kaže znanost? Fra Jure se češe po glavi: „Bravo, rič o ludilu je zaista gruba i netočna! Ne polude naši ljudi, neg se izgube na svom ljudskom putu, pa misto u Rim Papi, stignu u Pariz!“ „Ali znanost i doktori, šta oni o tom kažu?“ pitam opet. „Ma biži s cilom znanosti!“, odmahne on, „ako pitaš psihijatre kojima dolaze pijanci, slabići i uplašeni, on će ti dat kaku učenu latinsku rič, syndroma, neurosis il debilitas, i... Znaju doturi tranširat čovika od glave do pete, ka mesar svinče, il opisat svaku žilicu u mozgu, o kojoj navodno ovisi oni njiov sindrom, ka da je čovik metalni robot! Triba jopet molit Boga ka prije, to je cila medicina, kako veli majka Tereza!“

Pokušam ga dovesti natrag u stvarnost: „Istina, čovjek nije samo mašina, koju možeš popraviti, izmijeniti trošne dijelova, pa mirna Bosna! Osim tijela imamo i dušu. Ali, fra Jure, ne smijete jednostavno pobijati liječničke dijagnoze.“

Fra Jure izvadi iz džepa krunicu pa se uputi na šetnju. „Svi ti tvoji učeni doturi znaju dosta toga, oće tumačit i cili univerzum – al koliko znaju o pravoj srži čovika, da o Bogu i ne govorimo!“

Piše Ivo Hladek

„Al fra Jure, zašto se ljudi duševno razbole i izgube? Zašto se naša Melanija hoće pod stare dane još udati, zašto se sa svima svađa, zašto bježi u svijet?“

Fra Jure pusti kroz prste par „očenaša“ na krunici. „Sinko, kad čovik izgubi tlo pod duševnim nogama i udalji se od Boga, čini mu se ka da pada doli u duboki tamni bunar. Di je spas od velikog životna stra' i od mraka? Baš ovi naredni tjedana počet ćemo pivat lipi koral, Rorate coeli...“, po rvacki, Rosite, nebesa, Spasitelja, vičnu čežnju ljudskog roda. Bez Boga i brez čvrstog čudoređa čovik se mora izgubit u kućerinama velegrada! Ovo ti je cili uzrok bolesti – a ne neki sindrom! Ako se ne vratimo viri naši otaca, cili će svit ka Melanija poludit il se međusobno uništiti!“

„Al kako ćemo spasiti sebe i narod s virom u Boga, kad nas je sve manje koji vjerujemo u Boga, a i mi se već sakrivamo gdje možemo? Nit se znamo više pošteno moliti, nit živimo po Božjim zapovijedima!“ Fra Juri sine nešto šaljiva pa se gromko nasmije: „Sinko, ima stotina načina da pokažemo viru, ali ako 'oš čini ka fra Jozo iz Sinja! Navijač Ajduka još iz mladosti, odlazija fra Jozo i ka gvardijan kradom u Split na utakmice, a zna se, kako se u stadionu galami, urla i psuje Boga, Gospu i sve svece! Dok oni oko njega viču i psuju Boga i svece, fra Jozo psuje njima njihove idole i tako brani Boga do kraja utakmice, al kad Ajduk izgubi igru, ispadne i fra Jozi: 'K vragu, sad!' Botta e risposta, kažu Talijanci, što će reći: nešto ka, na svaki lonac njegov poklopac'. Mi se danas u svitu ne smimo stidit svoje vire, pa 'š vidit oće l' svit ostat kršćanski! Ako se držimo Boga i vire, niko neće onda pobenavit pa bižat u Pariz!“ Reče, zgrabi krunicu u šaku pa odleti, kao bura kroz Split.

„Asyl und Frieden“

Biblisch-theologische Gedanken

Fast jedes Schulkind in diesem Land kennt die Geschichte vom Exodus des Volkes Israel aus Ägyptens Sklaverei. Aus dieser leidvollen Erfahrung machten sie ein Gebot zum Schutze des Fremden: „Auch einen Fremdling darfst Du nicht bedrücken. Ihr wißt ja, wie es einem Fremdling zumute ist, da ihr selbst Fremdlinge in Ägypten gewesen seid“ (Ex 23,9). (Hat man hier das Fremdsein während der Nazizeit vergessen? Oder verdrängt? Wieviele wurden durch die Aufnahme in der Schweiz oder in den USA gerettet!) Wir können auf viele Bibeltexte hinweisen, die sich für den Fremden (Schwachen) einsetzen oder solche Haltung loben (vgl. Mt 25,35, Lk 10,25-37, Joh 1,11 usw.). Wir wissen, daß Jesus auch ein Asylsuchender war. Deswegen, glaube ich, leuchtet jedem ein, daß der Einsatz für einen Asylsuchenden mit Menschlichkeit, Barmherzigkeit und Nächstenliebe zu tun hat, aber daß das etwas mit dem Frieden zu tun hat, darüber, so glaube ich, machen sich Wenige Gedanken.

Der Prophet Jesaja spricht im zweiten Kapitel seines Buches vom ewigen

Frieden: „In der Folge der Tage wird es geschehen: Da wird der Berg des Hauses Jahwes fest gegründet stehen an der Spitze der Berge und erhaben sein über die Hügel... Dorthin pilgern viele Nationen und sprechen: „Auf, laßt uns hinaufziehen zum Berge Jahwes, zum Hause des Gottes Jakobs!... Sie werden umschmieden ihre Schwerter zu Pflugscharen und ihre Speere zu Winzermessern“ (2.2-4).

Ist dieser Ruf „Auf, laßt uns hinaufziehen zum Berge Jahwes, zum Hause des Gottes Jakobs“ nicht an uns gerichtet seitens der Flüchtlinge? Der Ruf: Laßt uns Eure Freiheit erfahren, laßt uns Frieden in Eurem Lande erfahren! Man könnte mit dem Propheten sagen: „Laßt uns wandeln im Lichte Jahwes!“ (Jes. 2,5). Ist unser Verhalten gegenüber Asylsuchenden, wenn wir sie abweisen, nicht ähnlich dem Verhalten des Propheten Jona (vgl. das Buch Jona), der sich weigert nach Ninive zu gehen und die Bekehrung zu predigen. Wir wollen sie nicht aufnehmen (es sind Wirtschaftsflüchtlingen, sagen wir zu unserer Entschuldigung), wir wollen nicht begreifen, daß diese kugelförmige Erde allen gehört, daß Gott der Vater aller Menschen ist, der Bewoh-

ner der Stadt Ninive und der Flüchtlinge. Jona konnte, wollte nicht verstehen, daß Gott auch seine Feinde, die Feinde seines Volkes retten will.

Wir sind wie der Prophet, den der Tod der Rizinusstaude traurig macht, daß er sich selbst den Tod wünscht (vgl. 4,8). So trifft auch uns der Tod des Waldes und nicht der Tod unzähliger Menschen, die an Hunger, Krankheit und Flucht sterben.

Vor 35 Jahren konnte Samuel Becket schreiben in seinem berühmten Stück „Warten auf Godot“, (Suhrkamp Taschenbuch 1976, S. 229): „Nur der Baum lebt.“ Heute stimmt das auch nicht. Es leben: der Baum, das Tier und der Mensch, oder sie sterben alle. „Nur der Norden lebt.“ Und der Süden? Viele sagen zu uns: Laßt uns hinaufziehen zum Berge Jahwes, zum Hause Jakobs!“ Wäre das nicht, wenn wir das zuließen, der Anfang vom Umschmieden der Schwerter zu Pflugscharen und der Speere zu Winzermessern (vgl. Jes. 5,4), Anfang vom Weltfrieden?

Mato Kljajić, Kroatenseelsorger, Aachen

Za kršćanina smrt ne postoji

Gornje riječi urezane su na grobu **Milana-Marijana Vučka** u Cisti Velikoj, koji je prije godinu dana, na svetkovinu Svih svetih, svoj mladi zemaljski život, a bilo mu je 20 godina, zamijenio vječnim. Za njim u kršćanskoj nadi tuguje majka Neda, otac Jozo, sestra Irena-Marija, brat Ivica, hrvatska katolička mladež u Frankfurtu i cijela frankfurtska misija. Počivao u miru Božjem!

Na grobu Milana-Marijana Vučka često se nađu djevojke i mladići da bi se pomolili za dušu svoga tragično preminulog kolege

**ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a.M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
Stanka Vidačković,
p. Jozo Župic

Jahresbezugspreis: DM 10,- + postarına

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt: